

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
PENTRU ROMÂNIA
ȘI STRĂINĂTATE:
Pe un an . . . 40.— franci
TELEFON
pentru oraș și interurban
Numărul 750.

ROMÂNUL

REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la
administrație.
Mulțămile publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
MANUSCRISELE NU SE
INAPOAZĂ.

Revista situațiunii externe*

— Dela colaboratorul nostru special. —
Paris, 3 Noemvrie.

Fără îndoială că în aceste momente la noi predomină preocupățiunile interne. Criza europeană a luat vacanță și statele, mai cu seamă cele din peninsula balcanică, au acum puțin timp ca să-și vadă de treburile lor interne. Era și ora supremă ca șirul lung de convulsii să se termine: statele balcanice, cari s'au bătut timp de aproape un an, sunt așa zicând extenuate și au necesitate de o epocă mai prelungită de liniște externă spre a-și vindeca rănilile primite și spre a se reorganiza și a se consolida în interior.

Am vorbit în câteva rânduri despre curentul de reforme din România și am arătat cari sunt intențiunile partidului național liberal, care vrea să-și consacre forțele unei ridicări generale a țărânilor noastre. Lăsăm apelierile noastre asupra acestei importante chestiuni pentru altă dată, mărginindu-ne a constata pentru moment că acest curent de reforme este foarte util țării și va avea, fără îndoială, ca rezultat o mai sigură armonie socială și o consolidare internă care ne va face posibile proiecte de politică externă mai îndrăznețe.

Să vedem acum care este situațiunea externă.

Liniștea domnește acum în Europa. Din declarațiunile ce M. Sa regele Carol I le-a făcut unui răspândit ziar din țară reiese că *România dorește această liniște*, care vine de minune silințelor ei de a se consolida

în interior și pregătirilor ei grandioase ce le face spre a-și întări și mai mult armata.

În Orient cumpăna situațiunii se află în mâinile României. M. Sa regele a zis textual: „Nimeni nu se poate mișca în Orient fără ca România să-și spună cuvântul.”

Pentru moment cel puțin pacea în peninsula balcanică va fi menținută. Un război modern fără resurse financiare este greu de imaginat. Or Franța, care este banchea statelor balcanice, nu înțelege să mai dea acestor state bani pentru ca să facă război. Cuvântul de ordine în Europa este astăzi: *liniște*. Franța vrea să respecte această lozincă atât în interesul superior european cât și în propriul ei interes. Un război în timp de iarnă este mult mai greu și mai costisitor decât vara. Nici uneia din marile puteri nu îi poate conveni ca pericolul unei conflagrațiuni generale să se ivească acum când încă nici n'am intrat în iarnă. *Ce va aduce primăvara, aceasta este altă chestiune!* Pronostiurile noastre nu merg până acolo, ele se mărginesc la lunile din iarnă.

Cei doi nouri de pe orizontul european, din cari amenința încă furtuna erau: Conflictul dintre *Serbia* și monarhia *austro-ungară* și *conflictul greco-turc*.

Serbia a cedat, forțată de o serie întreagă de împrejurări, în primul rând de dorința expresă a Europei de a avea liniște. Această cedare a fost un act de maturitate politică și de prudență, pe care Europa îl va recunoaște regatului sârb. În Albania lucrurile s'au liniștit și comisiunea pentru delimitarea frontierei de sud își continuă lucrările. Este adevărat că zilnic au loc incidente penibile între

Albanezi și Sârbi pe de o parte și între Albanezi și Greci pe de altă parte, dar credem că aceste incidente nu sunt destul de grave pentru a provoca complicațiuni mai serioase. Conflictul greco-turc este și el pe cale de a se aplată. Lungi telegrame continuă a fi schimbate între guvernul din Constantinopol și cel din Atena. În acest din urmă oraș urmează să se țină o ședință plenară a delegațiilor pentru stabilirea unei înțelegeri definitive. În cercurile oficiale se afirmă că negociațiunile acestea au intrat în faza lor finală: ele vor avea ca rezultat, în curând, sau o ruptură între Grecia și Turcia, sau stabilirea unui *acord definitiv*.

Cu toate că Turcia, la spatele căreia se găsește *tripla alianță*, a luat o serie de măsuri drastice contra Grecilor stabiliți în Asia mică (Smyrna, etc.), *expulzând* pe unii din ei, totuși sperăm că intervențiunea marilor puteri la Constantinopol și Atena va fi destul de puternică spre a împiedeca o înrăutățire pronunțată a situațiunii sau chiar ruperea relațiunilor diplomatice... Căci dacă ar fi să admitem că tratativele greco-turce vor fi rupte și că un război va izbucni între aceste două puteri, ar trebui să admitem ipoteza unui conflict armat mai mare! În cazul acesta este evident că *Bulgaria* nu va sta cu mâinile în sân și că va căuta să profite de încercătura Greciei spre a-i răpi Seresul și Salonicul. O alianță turco-bulgară este sigură în acest caz, după cum se poate prevedea cu siguranță că Grecia va avea ajutorul Serbiei, care nu poate tolera o nouă mărire a Bulgariei, rivala ei cea mai periculoasă... Noi sperăm însă că lucrurile nu vor ajunge

Impresii în Cadrilater.

— O conferință a dlui ministru C. Dissescu. —
București, 3 Noemvrie n.

Cu reînceperea anului școlar s'a reluat și seria de conferințe ce se țin în fiecare Sâmbătă seara la *Casa Școalelor*, această instituție exemplară, care este oarecum un cămin al învățământului și al învățătorilor și, la orice caz, sub toate raporturile un factor însemnat în viața pedagogică a României.

Vrednicul administrator al acestui așezământ înfloritor, dl *Mihail Popescu*, adună aici pe toți membrii corpului didactic din București, pentru a petrece câteva ore de aleasă recreare sufletească, în cerc intim, familiar, cu muzică instrumentală, cant și conferințe ori comunicări spuse prietenește, colegial, de profesori universitari ori de alți reprezentanți distinși ai vieții intelectuale din capitală sau din provincie.

În acest an, însuși ministrul cultelor și instrucțiunii publice, dl profesor universitar *Constantin Dissescu* a ținut să inaugureze această frumoasă operă, făcând d-sa cea dintâi conferință anume, asupra unei probleme de supremă actualitate: despre noul pământ românesc, așa cum se prezintă acela vizitatorului, și, special, despre principii pe cari se va organiza biserica și școala în Cadrilater.

Dl ministru a dorit însă, ca conferința sa să

nu modifice nici cum caracterul de intimitate obicinuit în cadrul îndatinat al acestor întâlniri colegiale dela *Casa Școalelor*. La cererea sa, apariția ministrului instrucțiunii în mijlocul profesorilor săi a fost lipsită de orice notă de oficialitate. Dl C. Dissescu a venit ca la vatra unui prieten și a vorbit ca între buni camerazi. Astfel nu numai că a fost părtaş, ci chiar a potențat farmecul de familiaritate al acestor modeste serate profesorești.

Sala, împodobită cu tablouri prețioase, opere ale pictorilor români, și cu portretele ministrilor instrucțiunii publice, a unit, în o atmosferă de seninătate discretă, un considerabil număr de profesori și profesoare și de oaspeți distinși, între ei, dl ministru de agricultură și domenii *C. C. Arion*, cu doamna, dl *Cosăcescu*, directorul general al poștelor, profesorii universitari *Dr. V. Babeș*, *Simeon Mehedinți*, *G. Muntean-Murgoci*, dl *Lascar*, secretarul general al min. instrucțiunii, *Colorian*, directorul învățământului secundar, *Clințiu* și *Marin Stroescu*, inspectorii învățământului secundar și primar, dl director *Popa-Liscanu*, autorul eruditei monografii despre Siliștra, din partea Casei Bisericei administratorul, părintele arhieru *Bartolomeu Stănescu* și arh. adm. *Păr. Dobrescu*, cu mai mulți reprezentanți ai clerului.

Nu s'au rostit discursuri de bineventare nici alte alocuții. Aceiaș cordială strângere de mână i-a primit pe oaspeți ca și pe prieteni. Când toți au fost împreună, violonistul *S. Baronzi* a cântat

mai multe piese clasice, în interpretare desăvârșită ca virtuozitate, foarte aleasă ca sentiment.

Apoi dl ministru Dissescu a pășit înaintea auditorului. Conferința a fost o întreținere plină de spirit asupra unei teme de mult interes. Urmand în istorisire drumul ce a făcut în Cadrilater în prima jumătate din Septemvrie, însoțit de secretarul general, de directorii și inspectorii învățământului și de un număr de pedagogi invitați anume, dl ministru spune impresiile ce a avut cu acest prilej, și insistă cu deosebită căldură, — ca pentru a ni le sugera și nouă —, asupra convingerilor caracteristice ce a câștigat din anumite momente tipice în cursul acestei călătorii de studiu în Cadrilater, dela Turcuia peste Siliștra la Dobrici și Balic.

Prima din aceste convingeri, — cari tot mai evident apar în măsură ce mai bine cunoaștem Dobrogea nouă, — este că această bucată de pământ niciodată n'a încetat de a fi latină în esența ei de când s'au instăpânit Români aici, că astfel aceea nu numai sub Mircea, ci totdeauna a noastră a fost în realitate, cum într'adevăr după ce era odată *romană*, a devenit acum *română*. Ilustrul conferențiar arată în proiecțiuni luminoase urmele vieții romane ce a pulsă odată, în această *Moesia interior*, statui ridicare zeilor, un faun cu naiul, inscripții. Sunt și alte probe cari arată că pe ambele maluri ale Dunării s'a continuat aceeaș viață comună de-a lungul veacurilor, dela cucerirea lor prin legiunile romane la anul 74 î. Chr., până acum când regimentele românești au recâștigat această

aşa de departe şi că pacea greco-turcă va veni să se încheie seria de păci şi înţelegeri cari au sigilat, în timpul din urmă, pacea în sud-estul european.

Mai rămâne deschisă o chestiune, care deşi nu-şi are leagănul în Europa totuşi poate câştiga o mare importanţă internaţională. Este *chestiunea armenescă*. Se ştie că Armenii, cari formează majorităţi sau minorităţi puternice în mai multe vilaele din Turcia asiatică (în Asia-mică, vilaele: Trebizonda, Erzerum, Sivas, Van, Bitlis, Diarbekir şi Harput), reclamă o *autonomie locală* şi încetarea persecuţiunilor din partea autorităţilor turceşti şi a populaţiunii musulmane. Se ştie că în Turcia Armenii sunt obiectul unor dese prigoniri, ceea ce de altfel este şi vina lor, căci Armenii au un caracter înşelător, insinuant, nesincer şi speculant în grad mare.

Doa proiecte de reforme au văzut lumina la Constantinopol, în cursul verei ce a trecut. Unul era elaborat de guvernul turc, celălalt de ambasada rusă. Se ştie că Rusia vrea să aibă în Armenia o porţiţă deschisă şi de aceea se amestecă în chestiunea armenescă. Dar nici unul din aceste proiecte reformatoare n-au fost realizate şi acum Armenii, al căror şef este Boghos-paşa, se agită din nou cerând autonomia administrativă sub un serios control european.

Soluţiunea în această chestiune nu va întârzia mult fără serioase pericole pentru pacea în Turcia asiatică... Şi să nu uităm că astăzi chestiunile din Asia stau în foarte strânsă legătură cu cele europene. S.

Opera unor învăţători.

De Dr. O. Ghibu.

II.

Dau, în cele ce urmează, şi trei *procesele verbale* relative la *atelierul de ţesătorie din Drajna*. Cetirea lor cred că va fi folositoare nu numai din punctul de vedere al fondului, ci şi din acela al formei.

moştenire. Este, întâi, numărul mare de Români dincolo de Dunăre, cari şi-au păstrat conştiinţa; în *Turtucaia* ei au avut totdeauna un centru însemnat, cu o şcoală a lor, cu o biserică frumoasă, în stilul bisericilor noastre, care, unica în localitate, de Români a fost zidită, cum s'ar vedea aceasta din datele confiscate pe vremuri, şi cum se vede încă din inscripţia românească a icoanelor de pe catapeteasmă; piatra tumulară a parohului poartă asemenea, epitaful românesc. Este o dovadă şi răspândirea graiului românesc; în *Turtucaia* şi până departe în împrejurime el e cunoscut de toţi locuitorii; primarul bulgar al Silistrei ne-a vorbit numai româneşte*). Asemenea fiica unui locuitor fruntaş, la care am fost găzduiţi a îmbrăcat costum românesc, care îl avea de înaintea de stăpânirea noastră, comandat din Sofia, unde societatea de artă casnică românească „*Furnica*” are o sucursală. Suflet românesc se manifestă în obiceiuri, legende şi în tradiţii, în muzica populară, în ospitalitatea sinceră, în împărţirea vieţii, până în mici îndatinări ale gospodăriei.

Însăşi poporaţia străină de conştiinţa românească pare a se fi nădăit de apartinerea ei la sfera românească, pare chiar a ne fi aşteptat. Dovadă

*) Adaug aici, că şi până dincolo, jos, la Duvan-Juvassi lângă Balcic, cu ocaziunea incursiunii ce am făcut împreună, ataşaţii militari şi corespondenţii ziarelor, oprindu-ne la o fântână, suntem agrăiţi româneşte de un sătean pe care-l întâlnim, şi care ne spune că şi moşia de aci este a unui Român, căruia i se zice Moldovanu, pentru că familia lui a venit din Iaşi. C. N.

Proces-verbal.

9 Aprilie 1909.

Noi membrii consiliului de administraţie al băncii populare „*Drajna*” ne-am întrunit astăzi la sediul băncii în baza convocării, ce ni s'a făcut de dl. preşedinte.

Între chestiunile puse la ordinea zilei, în adresa de convocare, a fost şi aceea de a discuta şi a decide înfiinţarea unui atelier de ţesătorie sistematică cu ajutorul moral şi material al băncii noastre, având în vedere că scopul şi activitatea unei bănci populare, nu trebuie să fie numai înlesnirea creditului şi fructificarea economiilor ei şi educaţiunea şi îndrumarea poporului pe alte noi căi, ce duc la progresul economic şi cultural.

Având în vedere, că în primul statut dela înfiinţarea băncii, la art. 5 alin.5, a fost prevăzut şi scopul acesta; că industria casnică de câteva decenii a cam degenerat în aceste părţi şi că simte nevoie de un îndemn serios şi bine condus pentru a reinvia; în vederea că On. Casa Şcoalelor dispune de un personal anume însărcinat cu îndrumarea spre industria casnică naţională şi că Dr Revizor şcolar Gh. Tomescu, însoţit de d-şoara Zoe Georgescu, din personalul Casei şcoalelor s'a şi prezentat în cercul băncii noastre, îndemându-ne a înfiinţa un atelier de ţesătorie sistematică sub auspiciile şi cu ajutorul băncii „*Drajna*”, unde fetele şi femeile din cercul acestei bănci să poată învăţa meseria de a ţese cu războaie ţărăneşti şi sistematice tot felul de ţesături, ca în urmă şi ele să poată continua acasă această îndeleţnicire, instruind aşa şi pe urmaşele lor şi procurând un izvor de bun trai pe viitor, pentru înlocuirea acestui atelier s'ar înlocui de cel puţin 2 războaie ţărăneşti şi unul sistematic cu toate accesoriile lor plus materialul de lucru ca. bumbac, arniciu, borangic, etc. până când atelierul îşi va putea crea un fond al său propriu din care să se poată întreţine cu tot ce-i va trebui; în vederea acestora şi crezând că facem un mare bine în folosul poporului şi spre onoarea băncii:

Noi decidem:

Să se înfiinţeze imediat un atelier de ţesătorie sistematică cu ajutorul moral şi material al băncii.

Atelierul va fi condus de d-şoara Steliana Popescu, maestra de ţesătorii şi sub supravegherea d-lui T. Popescu, preşedinte al băncii.

Banca din fondul său extraordinar, va cumpăra războaiele cu toate accesoriile lor şi materialul necesar ca: bumbac, arniciu, borangic, etc. cu condiţie ca toate ţesăturile lucrate din acest material să fie proprietatea băncii, care le va vinde cui va voi, spre a se despăgubi şi a se restitui fondului extraordinar toate sumele cheltuite cu acest atelier; în urmă atelierul va rămănea a se întreţine din fondul său propriu.

Dăm autorizaţi d-lui preşedinte a ordonanţa

din fondul extraordinar sumele necesare pentru acest atelier procurând acte justificative de cheltuielile făcute, şi pe cari ni le va prezenta la fiecare întrunire a consiliului cu o situaţie specială a acestui atelier.

(ss) Th. Popescu,
Preşedinte:

(ss) D. Bazilescu,
Casier:

Vicepreşedinte:

Niţă Iudache.

Cenzori:

(ss) A. Mocanu, (ss) D. Cursor, (ss) V. Teodorescu.

Secretar:

Ilie Filicescu.

Membrii:

(ss) Cojocaru, (ss) M. Ionescu, (ss) Antonescu,
(ss) Gh. Filicescu, (ss) Dumitru I. Cursorin.

Proces-verbal.

21 Februarie 1910.

Adunarea generală a membrilor băncii populare „*Drajna*”, întrunită pentru a doua oară la sediul băncii în număr de 328 membrii din cei 712 cu drept de vot sub prezidenţia d-lui F. Popescu, asistat de d-niş I. D. Lupea şi G. M. Popescu, ca secretari luaţi din sânul adunării, a luat cunoştinţă cu bucurie de înfiinţarea atelierului de ţesătorie de pe lângă şcoala din com. Drajna de Jos; mulţumeşte iniţiatorilor Th. Popescu şi D. Bazilescu, cum şi consiliului de administraţie; aprobă luarea sumelor necesare din fondul extraordinar pentru înfiinţarea acestui atelier şi dă dreptul consiliului să întrebuiţeze pentru atelier, suma de lei 3000 (trei mii) în condiţiunile stabilite de consiliu, de a se restitui acestui fond, suma dată pe măsura ce se vor desface diu pânzeturile ţesute în acest atelier. Aprobă asemenea că din beneficiul ce va rezulta dela atelier să se plătească maestra conducătoare a atelierului şi cu restul ce va rezulta să se formeze treptat un fond propriu al atelierului cu care să se menţină pe viitor, fără ajutorul băncii.

Preşedinte: Th. Popescu.

Secretar { Gh. M. Popescu Membrii {
I. Filicescu

Proces-verbal.

Astăzi 21 Maiu 1910.

Noi St. Morărescu, controlor al Băncilor Populare şi cooperativelor săteşti conformându-ne delegaţiunii dată de dl. director al casei centrale a băncilor populare, de a referi asupra activităţii atelierului de ţesătorie înfiinţat sub auspiciile băncii populare „*Drajna*”, ne-am transportat în localitate şi, în urma cercetărilor făcute, am constat următoarele:

În anul 1909, în urma frumoaselor îndemnuri

toate celelalte aşezăminte de interes public par a fi neglijate în cadrulater, — oraşele sunt de aspect deplorabil, şoselele lipsesc cu desăvârşire, cu excepţia căilor de comunicaţie aşezate până acum de armata noastră, circulaţia se face greu pe ruinele vechiului caldarâm turcesc ruinat, dar şcoala e în toate localităţile surprinzător de frumoasă şi de bună. Într'adevăr, vedem în proiecţiuni, după palatul prea splendid al „şcolii pedagogice” din Silistra, foarte frumoase clădiri ridicate de sate miciute pe seama şcolii.

Dl. ministru evită de a intra în detalii asupra organizării ce se va da învăţământului în acest teritor, pentru a fi cât se poate de folositor populaţiei musulmane (aceasta e în majoritate) şi bulgare. Problema este încă în studiu.

În schimb, dsa se opreşte cu drag la descrierea locurilor pitoreşti dela *Ekrene* (după dsa aici trebuie să fi fost oraşul Dionysopolis închinat lui Bacchus, nu la Balcic), şi îndeamnă să se creieze pe această splendidă „Coastă de argint” a României un loc de rară frumuseţe şi care va fi foarte căutat. Încheie evocând impresiile ce a avut la întoarcere în Constanţa, unde, după adâncile impresii de viaţă simplă şi naturală ce a avut, n'a putut suporta atmosfera hiperrafinată dela Casino şi s'a refugiat la statuia lui Ovid. „*Ars amandi*” a marelui poet latin să ne sugereze ideea ca prin iubire să cucerim inimile poporaţiei ce am câştigat şi astfel să readucem noul pământ românesc pentru totdeauna la sâmburele Ţării româneşti.

entiazismul extraordinar cu care ne-au primit dela început şi pretutindenii Musulmanii; am fost foarte impresionat, spune dl. ministru, când la Silistra am fost agrăit de un Turc cu cuvintele „*do-rite musulir!*” Dovadă şi încrederea cu care Bulgarii resignaţi se pun sub scutul statului român. Primarul din Silistra a spus vorba înţeleaptă: „Sunt bătrân, dle. ministru, viaţa m'a învăţat că cel ce a pierdut odată totul, e smintit dacă încearcă a doua oară; el să se mulţumească dacă i-a rămas ceva şi să înceapă ce poate cu ruinele”. Din *Turtucaia*, s'a perândat o delegaţie a văduvelor după soldaţii căzuţi servind în armata bulgară, şi au zis: „Am rămas ca vai de noi. Autorităţile bulgare nu mai ţin seamă de noi. Ne punem cu încredere sub ocrotirea României!”.

Din toate acestea rezultă şi convingerea că, aplicând o administraţie exemplară, mai mult decât ireproşabilă sub toate raporturile, va fi uşor a alipi de noi pentru totdeauna această ţărişoară, care este o bucată din patrimoniul nostru strămoşesc.

Vorbind despre biserică şi despre şcoală, dl. ministru constată cu bucurie că acestea s'au găsit în foarte bună stare. În Silistra, deşi oraş mare, este o singură biserică, dar aceasta frumoasă, ținută în bună ordine; la serviciul divin la care am asistat, a cântat corul local aşa cum se putea mai frumos; biserică era plină de credincioşi. Parohul, — mai blând decât cel din Dobrici, domolit şi el de atunci, — n'a ezitat de a pomeni pe suveranii României şi întregă familia regală la slujbă. Dacă

ale Casei Școalelor exprimate prin Dl G. Tomescu, revizorul școlar de Prahova și prin d-șoara Zoe Georgescu, măestra ambulantă, conducătorii băncii populare „Drajna”, Dl Th. Popescu președinte și D. Bazilescu, casier, hotărâse înființarea unui atelier de țesătorie pe lângă școala din comuna Drajna de jos, sub conducerea d-șoarei Steluta T. Popescu, care a făcut studii speciale în acest scop.

Consiliul de administrație al numitei bănci, prin procesul verbal încheiat în ziua de 9 Aprilie 1909, aprobă propunerea d-lor T. Popescu și D. Bazilescu și hotărăște să pue la dispoziția atelierului, fără nici o dobândă, întregul fond extraordinar al băncii în sumă de 3000 lei, destinat pentru construirea unui local propriu; iar adunarea generală, ținută în ziua de 24 Februarie a. c. prin procesul verbal încheiat, ratifică deciziunea consiliului de administrație.

Atelierul este instalat într-una din sălile localului de școală din comuna Drajna de jos și a început să funcționeze în ziua de 20 Aprilie 1909, cu un singur războiu sistematic.

Astăzi, grație solicitudinei de care s'a bucurat din partea casei școalelor și silintelor puse de maestra dirigintă, d-șoara Steliana T. Popescu, numără 6 războaie cu toate accesoriile lor și o mașină de filat borangie.

În atelier au fost ocupate, cu rîndul, 15 fete adulte și 32 eleve din clasele a IV-a și a V-a, orînduite să facă câte o zi pe săptămână fiecare.

O adultă câștigă în atelier dela 1.20 lei până la 2.40 lei pe zi, după cum este mai mult sau mai puțin deprinsă cu mînuirea uneltelor.

Țesăturile și confecțiunile produse în atelier, au fost bine apreciate și foarte mult căutate, vânzându-se toate.

D-ra Zoe Georgescu, neobosita maestră ambulantă, nu s'a multumit numai să dea îndrumările necesare ci a căutat să găsească și debuseuri pentru produsele de țesături și confecțiuni, servind singură ca agent de desfacere.

Prin înființarea acestui atelier, inițiatorii au reușit să obțină două rezultate deopotrivă de importante:

a) Să redea femeia îndeletnicirilor sale casnice pentru care e menită și dela care a fost sustrasă, creîndu-i condițiuni de muncă mai avantajoase și;

b) Să exercite o înrîurire puternică asupra populației rurale determinînd-o să revie la frumosul port național, astăzi părăsit cu totul.

Și în adevăr, deși atelierul n'are decât un an de funcționare, totuși a avut atîta înrîurire din acest punct de vedere, încît de unde până aci nu se pomenea de port național la fetele și femeile satului, astăzi costumul național este purtat de 18 adulte și de 40 de eleve, făcînd admirația tuturor.

Fondul pus la dispoziție de banca populară atinge țifra de lei 1906.20 din cari s'a restituit lei 86.20.

A urmat o pauză, în care, natural, nu s'a vorbit decât despre cele auzite, și sub impresia ce au lăsat acelea. Celor ce doreau dl ministru bucuros li-a spus detalii.

Seara s'a terminat cu reproducerea filmului, luat de dl I. Voinescu, cu reprezentarea momentelor memorabile din operațiunile armatei române în Cadriater sub comanda dlui general-cuceritor *Culcer*; penetrarea cavaleriei române (rgt. 6 de călărași sub comanda dlui colonel *Arlion*), cetirea proclamației de adnexare, viața soldaților în bivouac, alarma, o defilare a trupelor, apoi trecerea Dunărei și întorcerea în țară: vederi cari înfloară și aprind prin măreția lor.

Iată un mijloc de a petrece o seară, vrednic de învățători români.

Const. Nedelcu.

Țesăturile produse în acest atelier constau din: inșor simplu, inșor cu borangie, inșor cu ață de Alsacia, inșor cu cotou perle, inșor cu păr de cămilă, din arniciu și din bumbac.

Pe baza scriptelor de comptabilitate, întocmite de noi, am încheiat următoarea situație de casă pe ziua de 24 Maiu 1910:

<i>Incasări:</i>	
Banca populară „Drajna”	Lei 1906.20
Țesături și confecțiuni	Lei 896.60
	Lei 2802.80

<i>Plăți:</i>	
Banca populară „Drajna”	Lei 86.20
Războaie și unelete	Lei 886.65
Furnituri	Lei 1416.15
Lucrătoare	Lei 280.85
Cheltuieli mărunte	Lei 71.85
Sold la 24 Maiu 1910	Lei 81.10

Total: Lei 2802.80

Atelierul este temeinic înjghebat și îl așteaptă un frumos viitor

Drept care am dresat prezentul proces verbal, în dublu exemplar, din care unul s'a luat de noi iar celalalt s'a lăsat în arhiva școalei.

Controlor:	Casier:
(ss) St. Morărescu.	(ss) D. Bazilescu.
(ss) Th. Popescu.	(ss) St. Popescu.
Președinte:	Maestră diriginte:

Un articol din ziarul „Patria” din Bucovina, cuprinzînd note și impresii dela Drajna de jos, (jud. Prahova).

Drajna.

Îți scriu, d-le redactor, mai curînd decît îți-am făgăduit, căci prea mare este însuflețirea ce m'a cuprins și trebuie comunicată.

Am plecat dela Vălenii de munte, patru Bucovineni (trei domni și o doamnă) întovărășiți de neobositul aranșor de excursii pentru oaspeții Vălenilor, dl Velicicu, cu trăsura, cu trei cai mînați de un mîndru Românăș, isteț și voinic. Trecem frumosul pod al Teleajenului și după 20 de minute intrăm în Drajna. O splendidă alee de nuci duce dela parcul boeresc la biserică. În dreptul școalei, frumoasă, spațioasă și cu ferestre mari îl vedem pe omul, pe care-l căutam: învățătorul Theodor Popescu, despre a cărei activitate binecuvîntată am fost auzit și am fost cetit în cartea d-lui loră, despre județul Prahova. Un om înalt, uscățiv între 50—60 de ani, simplu, nepretentios și senin la vorbă, la înfățișare și în toată ființa sa.

Știa la ce am venit — îl pregătise dl Velicicu — ne întimpină cu căldură și ne conduce la școală. Aici ne așteaptă și fiica dsale, d-ra Steliana, conducătoarea atelierului de țesătorie, pentru care am venit. — Dorința ne este împlinită îndată: intrăm în o odaie spațioasă, care răsună de vuetul a 6 războaie (stative) și 3 vîrtelnițe. Sunt 4 războaie țărănești și două sistematice. În aceste din urmă suveica umblă singura. Fete mari și mici, toate în costume românești lucrau într-o activitate febrilă; copilițele cele mai mici sunt ocupate cu vîrtelnița. Într'un dulap cu sticlă vedem produsele acestor mîni și mînuțe; d-șoara Steluta le scoate și le înșiră; ștergare, fote, perini, bîc, stofe pentru mobile, borangie și câte altele. Numai decît profităm de ocazie ca să cumpărăm din calibrul borangic. D. Popescu ne lămurește. Atelierul există abia de un an și e al băncii populare, care e înființată la 1901 și are acum 400.000 de lei depuneri și părtașii. Banca a mai înființat și un cuptor pentru uscarea prunelor și tot dela bancă a purces și înființarea obștei țărănești, care a luat în arîndă pe șapte ani o moșie cu 30.000 lei pe an. Tot din fondurile băncii s'a înființat o bibliotecă bogată populară, care se adăpostește, tot în localul școlii. Produsele atelierului se vînd bine, chiar și la București, încă oănă într'un an vor fi restituite

cheltuelile băncii și atelierul va deveni o instituție independentă.

Povestindu-ne acestea, pe fața vrednicului învățător, radia mulțumirea sufletească de a fi făcut în cei 30 de ani ai carierii sale ceva (zicea el în modestia sa) pentru consătenii săi, care-i dau toată dragostea și încrederea. — N'ar schimba satul său nici pe București. Acasă la el, aceeași bună stare, rînduială și seninătate. Un coț de raiu; casă ca o mică vilă; 21 de știuleie de sisteme perfecționate, vie foarte bine îngrijită și romât.

Comuna Drajna se bucură și de protecțiunea proprietăreșei de moșie, care e o D-nă Elena Crețulescu descendentă din familia Filipescu. În biserică curții boeresți, găsim în pronaos de amîndouă părțile ușei, câte un portret de ctitori; pe unul îi vedem pe boerii Pană și Nicolae Filipescu în costum oriental, cu anteriu, fermenea și ișlic, avînd între ei pe Alexandru Filipescu în costum apusean; de cealaltă parte un băiat între două dame frumoase în costum național; e D-na Crețulescu cu cei doi copii ai săi. Această icoană din biserică, martură a sentimentelor românești ale acestor nobile dame, oarecum un simbol al însemnătății comunei Drajna, ca centru de reviere a industriei casnice românești. — Din adîncă convingere am putut scrie în „cartea de aur” a atelierului, că asemenea activitate, cum s'a desvoltat aci, e baza reală a viitorului de aur visat de poet.

Aici se vie acei Bucovineni, cari s'au deprins a vorbi de România ca de o țară barbară și cari nu cred în aristocrația rasei românești ce ne-o predică cu atîta căldură și putere de convingere, un cunoscător așa de bun al sufletului neamului nostru, cum e dl Iorga; aicea să vie mai ales aceia cari nu știu ce poate face munca unui singur om de bine.

Filip.

D. Dr. Șt. C. Pop despre actuala fază a chestiunii românești. Un redactor dela ziarul „Világ” l'a întrebat ieri în cameră de deputatul român, d. C. Șt. C. Pop asupra actualei stări a chestiunii românești. D. Șt. C. Pop a declarat ziaristului ungar următoarele:

— De cînd contele Tisza e prim ministru, noi n'am avut tratative cu el. Avem cea mai accentuată neîncredere față de primul ministru, care cu toată mărimea individualității sale nu e apt să rezolve chestiunea românească. E prea stîngăciu și durere, e prea temeinică presupunerea, că experimentările lui compromit numai chestiunea păcii. Noi — ca partid opoziționist — ne străduim pentru realizarea programului nostru. Dacă primul ministru voiește să intre la tratative cu noi, din parte-ne suntem aplicați spre aceasta, pentru că nu ne putem pune pe punctul de vedere al refuzării intransigente.

— Doleanțele noastre, de sigur, s'au sporit. Aci e chestia diecezei greco-catolice maghiare de Hajdudorogh, care încă nu e rezolvită. Aci e amenințarea, că din teritoriile diecezelor române să se taie o episcopie maghiară greco-orientală. Și aci e și cea mai principală doleanță: soluția tiszaiștă a chestiunii dreptului electoral.

— Opinia publică maghiară crede greșit, că prin legea electorală i s'au dat românismului anumite favoruri. Legea lui Tisza îi nulifică de dreptul pe alegătorii români. Alegătorii noștri sunt resfriți în aproape 95 de circumscripții. În majoritate absolută sunt numai în puține locuri, — și candidații români au lipsă de o majoritate covârșitoare, căci armele corupției și ale presiunii se pun în aplicare mai cu seamă față de noi. Pe acest teren nu ne mulțumeste nici compromisul referitor la dreptul electoral

Rétay și Benedek

Intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvone, și altare și statui, — aurre și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház)

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesari la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rînnovează. — Liferează statui sînte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

al opoziției. Nu ne poate mulțumi acesta, pentru că el cuprinde ideea nenorocită a lui Kristoffy: paragraful de agitație. Pentru câștigarea dreptului electoral pasiv nu poate să fie impediment prohibitiv împrejurarea, că cineva a fost judecat pentru agitație, din cauza unei afaceri de tot neînsemnate. Nu mă pot mira indestul, cum de partidul socialist n'a eliminat, n'a putut elimina această dispoziție reacționară.

— Situația românismului nu s'a schimbat nici pe celelalte terene, dela numirea guvernului Tisza încoace. Administrația e tot atât de dușmănoasă, cum a fost. Poate că lucrurile decurg cevaș mai lin, mai diplomatic, dar cu aceeași tendință de oprire. Pe terenul școlar am simțit în timpul — durere, scurt — al ministrului Francisc Székely o mică ușurare, dar de atunci încoace ni se închid una după alta școlile. Și ca lucrurile să revină iarăș în alvia veche: s'au reluat și procesele împotriva presei naționalităților nemaghiare.

Episcopul Hossu venind din Roma. „Unirea” dela Blaj anunță: *Aflăm că Ilustritatea Sa episcopul Gherlei s'a întors din călătoria făcută la Roma. La reșdintă a fost primit de cler și popor cu mare entuziasm. Avem întemeiate nădejde, că Ilustritatea Sa a intervenit energic în favorul grabnicei revizuirii a odioasei bule Christifideles. În drumul spre casă a venit Preasfinția Sa cu Monsignore Enrico Benedetti, consultor la S. Congr. de Propaganda Fide, secția ritului oriental, un devotat prieten al Românilor și în special al bisericii noastre gr. cat. românești, care va cerceta și Blajul și se va interesa cu deamănuntul de așezămintele noastre culturale de aici.*

Ședința camerei. În baza unei știri ce ni s'a trimis greșit, anunțasem în numărul de ieri, că în ședința de ieri a luat cuvântul și deputatul român d. Dr. Șt. C. Pop. Din cauza scenelor agitate și furtunoase proiectate în ședința de ieri de opoziția maghiară, — față de care președintele camerei a chemat iarăș în sala de ședință garda parlamentară — d. Pop a putut a-junge la cuvânt numai în ședința de azi.

Desbaterile au decurs azi numai în prezența deputaților guvernamentali, căci opoziția maghiară, într'o conferință ținută azi dimineață, luase hotărârea a nu merge la ședință.

După o consfătuire mai lungă între contele Tisza și președintele Beöthy, ședința a fost deschisă la orele 10 și jumătate. Deputatul Szász Pál, la provocarea președintelui ceteste raportul comisiei de imunitate, care propune ca deputații Eitner, Rakovszky, Huszár și Sümegi să fie pedepsiți cu excludere dela 10—30 ședințe, și afară de aceasta cu o pedeapsă în bani de câte 100 coroane pentru fiecare din aceste ședințe.

Punerea în aplicare, pentru prima oară, a acestei dispoziții a noului regulament intern, refritor la pedepsele în bani, mamelucii au primit-o cu aplauze și cu o bucurie delirantă.

A urmat apoi continuarea desbaterii reformei curții cu jurați. A vorbit guvernamentalul Iakabfy Elemér, aducând elogii proiectului. După el a vorbit împotriva proiectului, d. Dr. Șt. C. Pop a cărui discurs îl vom da în numărul viitor.

Mamelucii primind apoi proiectul în general, s'a trecut la dezbaterile pe paragrafi a proiectului.

GRAV CONFLICT ÎNTRE MOSTENITORUL AUSTRO-UNGAR ȘI CONTELE TISZA. În cercurile guvernamentale se vorbește despre un grav afront adus de arhiducele Francisc Ferdinand contelui Tisza în următoarele împrejurări:

Cu ocazia vizitei împăratului Wilhelm la Viena, împăratul Francisc Iosif a dat un dejun în onoarea oaspetelui său, la care au fost invitați primul ministru austriac, contele Stürggh și primul ministru ungar, contele Tisza. În ultimul moment însă au fost revocate ambele invitațiuni, se spune că în urma intervenției directe a arhiducelui mostenitor.

Contelui Stürggh i s'a comunicat apoi că arhiducele nu vrea să stea la masă cu contele Tisza. Acestuia din urmă însă nu i s'a dat nici un fel de explicație.

Acest incident a impresionat penibil pe contele Tisza, care s'a arătat în zilele din urmă foarte afectat.

Publicăm cu toată rezerva această știre.

Dela alegerile din comitatul Făgărașului.

Rușinea Țării Oltului. — Satele inundate de jandarmi. — Corupția la culme. — Preoți nevrednici. — Alegători ticăloși.

— Corespondență specială. —

Făgăraș, 5 Noembrie.

Banul și sulita au scos biruitori pe slujbași, și în comitatul curat românesc al Făgărașului. Ori cât am cunoscut puterea mare, ce au rachiul jidanului și pușca jandarmului, de cari unelte nu arareori se folosesc cărmuitorii „Țării Oltului”, totuși nu ne-am așteptat nici când la o așa înfrângere mișelească din partea administrației, care de data asta a trecut marginile ori cărei judecări omeneste.

Când socotești, că alegătorii, 6 zile de-a rândul, au fost beți tun, iar în ajunul alegerii mulți erau să-și dea ortul poții, — și când te gândești, că așa beți au fost ridicați în puterea nopții din așternut și duși între sulitele jandarmilor la locul de votare, o atunci, trebuie să te revolți și să-ți pui întrebarea, cum mai poate răbda bunul Dumnezeu atâtea nelegiuiri pe pământul acesta.

Mișeliile ce s'au făcut în alte comitate sunt nimica pe lângă celea făcute în comitatul nostru. Notarii comunelor, birăii și toate uneltele guvernului umblau în miezul nopții pe la casele oamenilor și parte cu vorbe dulci și ademenoitoare, parte cu teroarea, storceau dela oameni făvându-i, că vor vota cu lista oficioasă.

Pe lângă aceste nelegiuiri, puternicii zilei s'au îngrijit să pună ziua de alegere pe o zi de Marti, zi de mărturie în Făgăraș, din care pricină unii advocați nici n'au putut merge în cercurile lor. Alții spun, că împrejurarea aceasta nu poate servi ca motiv al absenței lor.

Dar mișeliile cele mai mari s'au făcut cu prilejul votării, unde se nesocoteau drepturile cele mai sfinte, de cari li iertat și trebuie să se folosească alegătorii. Așa bunăoară, în unele cercuri, toți membrii de încredere dela scrutiniu au fost oameni de-ai guvernului și așa au putut face, cum au vrut ei, fără a le sta nimic și nimeni în cale. Apoi când alegătorul voia să intre în casă să-și dea votul era căutat prin buzunare, dacă mai are vre-o ședulă străină, — și n' mânâ și se puneau cea a statului, iar bietul om de frică și de teama dlui notar, care se uita crunt la el, băga ședula, ce i-o întindea omul statului.

În fața unor astfel de ticăloșii, ai noștri nu puteau face nimic. Voind unii bărbați să facă atenți pe președintele alegerilor la mișeliile ce se comit ziua în ameză mare, aceștia răspundeau, că „nu stau de vorbă acum cu nimeni” până după ce se încheie votarea. Și voind conducătorii noștri să-i facă cu ori ce preț băgătorii de seamă la faptele ce se săvârșiau sub ochii tuturor, au fost scoși de jandarmi cu puterea, zicându-li-se că n'au nici un drept să stea acolo, dreptul acesta îl au numai oamenii guvernului.

După atâtea terorizări și siluiri fără noreche a fost cu neputință să iasă biruitoare lista candidaților noștri, cu atât mai vartos, că și între oamenii noștri am avut coade de topor, cari pentru interesele lor private n'au voit să se strice cu administrația, așa că nici candidarea în partidul nostru n'au voit s'o primească. Și ce e mai dureros, între acești nefericiți sunt și bărbați de aceia, despre a căror ținută politică nu ne venia să dubităm nici când. Preoți nevrednici de cinstea poporului, învățători, cari pentru dl inspector și ale lui organe sunt în stare să-și vândă chiar părinții, am avut destui printre „luminătorii” satelor noastre. Dar nici unii dintre conducătorii cercurilor, cu deosebire advocații tineri, nu și-au făcut datoria pe deplin. În cercurile Scoreiului și la Mărgineni nici nu s'au prezentat conducătorii în ziua de alegere, motivându-și absența cu multimea proceselor fixate pe ziua aceea. — Împrejurarea aceasta însă nu poate servi de scuză, doar și alții au avut destule procese pe ziua aceea. Astfel absența advocaților trebuie căutată în indiferență și nepăsarea ce au arătat-o și până acum acestei chestii atât de însemnate pentru ținutul nostru.

În cercurile Vaida-Recei și Voila și-au ajuns culmea terorismului și banul. Astfel în Vaida-

Recea, cu toate că preoțimea își făcuse cum nu se poate mai bine datoria, luptând fiecare pentru reușita candidaților noștri, totuși n'au putut fi ales nici unul. Deputatul Dr. Șerban, voind să spună președintelui alegerii cele ce le fac notarii și jandarmii, a fost oprit cu forța de a se apropia de locul de votare.

La Lissa, din câți preoți îi avem, nu s'a prezentat mai nici unul. Preotul Cataveiu numai cu o zi înainte de alegere a spus, că nu poate primi candidatura în partidul naționalist, iar cel din Breaza nici nu s'a înfățișat nici nu și-a motivat absența, așa că n'am avut nici oameni pe cari să-i candidăm din partea noastră. Și aici băuturile și terorizările de tot felul au fost fără sfârșit. Oamenii printr'un coridor păzit de jandarmi, erau duși într'un loc spațios, unde îi așteptau slujbașii, cari le puneau în mână „țidulile” lor și-i trimiteau la votare. Un singur bărbat de-al nostru a reușit, preotul Alex. Popa.

Alegătorii din cercul Voila, zile de-a rândul n'au știut ce se petrece în jurul lor. Beți erau seara, târbăciți erau dimineața, amețiți erau peste zi, nu lucrau nimica, decât mergeau până la crăsmă și îndărăpt: beau se văteau și dormeau, în aceste trei vorbe se cuprinde toată munca alegătorilor dinainte de alegere. Iar cei, cari nu voiau să se lase otrăviți de venimul beuturilor erau cercetați ziua și mai ales noaptea de notarii comunelor, cari îi făceau atenți la toate năcazurile, la cari se expun, în cazul, când ar cădea lista oficioasă.

Pentru reușita celor dela putere au luptat și mulți preoți nevrednici, cum sunt popa Clonția din Beclean, popa cel cu brâul lat de protopop din Gălați, apoi Lupu din Dridif și, ce e mai mult, chiar și popularul preot din Voila, Alexandru Șerban, fratele deputatului, a avut o ținută ostilă față de partidul național, neumblând de loc pentru reușita candidaților noștri, ba spunând publice, că trebuie să iasă cu orice preț ai guvernului: „Ce-mi pasă de partidul nostru”, zise părintele Șerban, în dimineața alegerii cătră un naționalist.

La Voila n'am avut nici un membru de încredere de al nostru. Au fost toți de-ai guvernului. Pe noi n'au voit să ne asculte. Când preotul George Vas a voit să spună președintelui cele ce făcea notarul Șerban, a fost somat de jandarmi să părăsească imediat locul de votare.

La Scoreiu n'a fost nime dintre ai noștri care, să ducă la biruință lista partidului.

Tot așa s'a petrecut lucrul și la Mărgineni. În cercurile Serecii, Venetia de jos și Șinca veche s'au întrebunțat aceleași arme, s'a repetat aceeași indiferență și nepăsare din partea alor noștri, ca și în celelalte cercuri.

La Arpașul de jos lupta a fost dintre cele mai slabe, fiindcă preoții și învățătorii de acolo au făcut pact cu cei dela putere.

La Viștea de jos era să se petreacă lucruri grozave, fiindcă toată puterea de pe pământ era dată unui notar, care n'a permis nici chiar conducătorului nostru, protopopului Borzea, să descopere președintelui alegerii mișeliile ce le făceau slujbașii în văzul lumii. Când a fost alegerea membrilor de încredere, un notar a cetit numele alor 4 inși de-ai lor, și aceștia au păzit urma de votare. Ai noștri au fost nesocotiți cu totul.

Suntem după alegeri și stăm uluiți în fața celor petrecute. Ori cât eram de neîncredători în reușita listei noastre, în urma amănințării exprese a celor dela putere: „că avem să vă doborem pe toată linia”, totuși nici prin gând nu ne trecea să fim bătuți cu desăvârșire.

Alegerile din 4 Noembrie formează cea mai neagră pată și rușine pe pașalâcul Țării Oltului, atât pentru stăpânii comitatului, cât și pentru mulți dintre conducătorii noștri de acolo. Toată lupta s'a lăsat numai pe umerii câtorva bărbați, ceialalți nu s'au înfățișat la alcătuirea listei le-

gătorilor, nu și-au cercetat cercurile, cari au fost încredințate lor și nici măcar la locul de votare nu s'au arătat.

Alegerile de acum ne-au dat o nouă dovadă, că nu mai poate fi vorba de nici un pact, de nici o înțelegere între slujbași și între conducătorii poporului. S'a dovedit cu vârf, că încercările de împăciuire, ce s'au făcut și se fac în conținutul de administrația comitatului nostru, sunt numai niște curse, ca să ne apuce cât mai bine în ghiarele lor; sunt numai niște ademeniri, ca să aibă ei vreme pentru întărirea și ducerea în îndeplinire a tuturor nelegiuirilor, ce ani de rândul le săvârșesc, fără nici o teamă că pot fi trași la răspundere de cineva.

S'a accentuat în atâtea rânduri că fișpanul Széll și cu sateliții lui consideră ținutul nostru de un pašalac, unde orice venituri își poate face mendrele, fără să fie muștrat de cineva și cu atât mai puțin pedepsit de forurile competente.

Ai noștri stau muți în fața mișeiilor, clatină din cap și sorășnesc din dinți fără să se gândescă la o luptă crâncenă pe viață și pe moarte. Advocății își văd de procesele lor, preoții de congrua lor, băncile de încasările lor, dascălii de salariile lor, iar agricultorii de economia lor, în vreme ce slujbașii pun dări grele asupra poporului.

Așadar, care e pricina căderii listei naționale în comitatul Făgărașului? Sunt mai multe: Banul și teroarea la culme, ticăloșia unor preoți și dascăli, indolența unor conducători tineri și tot aici se poate considera și vrâsta înaintată a alegătorilor, cari fiind bătrâni neputincioși nu-și dau seamă de grozăvenia faptei ce săvârșesc când votează cu guvernul. Toată capacitatea lor se reduce la rachiul, bani și alipirea neștrămutată față de notari, cu cari împreună își au toate dăruirile. Aceste cauze au zădărnicit toate străduințele partidului nostru.

Ce-i de făcut pe viitor? O muncă întetită a tuturor cărturarilor noștri și pe toate terenele mai poate spăla ceva din rușinea, ce-au pățit-o cu prilejul alegerilor din anul acesta.

Trebuie să mai împuținăm procesele, să reducem numărul execuțiilor, să ne scoborim mai des în mijlocul poporului și să ne punem cu tot sufletul pe regenerarea trușească și spirituală, ce trebuie făcută și în viața țărâmului de pe Olt.

E timpul suprem să cercăm a-l scăpa din slujba de rob a stăpânilor, să cercăm a-l împrieteni tot mai mult cu gândirea și judecata corectă, să-l apropiem de lumea idealurilor neamului și să-i deșteptăm în suflet o dragoste nefățărită față de limba, legea și obiceiurile strămoșești.

Nu mai prin o minte desinteresată prin o înțelegere bună între conducători și prin jertfe curate putem nădăjdui într'un viitor mai bun și mai de suferit al poporului român din cuprinsul „Țării Oltului”.

Cor.

Românii din Bucovina

Bulgarii noștri.

Stroiești, 3 Noembrie.

E vorba iarăș de un ziar. Pe acesta nu-l mai vor oamenii politici, pentru că acești oameni politici au de „sanat”. Pe acest ziar îl vor acuma alți oameni, modeștii oameni ai școalelor noastre populare, învățătorii români, cari de mulți ani n'au putut și nu pot face un congres, cari de foarte mulți ani n'au putut eda o foaie a învățătorilor, scrisă în limba, în care au onoarea a răspândi ceea ce le impune chemarea și datoria. „Școala”, oboșită de prea multele peripeții, s'a resemnat și serie „Cugetări”. „Freie Lehrerzeitung” a apus. Vremea, înaintea căreia nu vor să se plece aș putea zice pașoptiștii noștri în chestii școlare, a suprimat-o. A fost un frumos gest al vremii și al acelor puțini oameni, cari au văzut o mare ironie în toate cele ce se petreceau la noi. O învățătorie atât de numeroasă, cu o bună școală, a lor, și cu o autoritate bine îndreptățită și bine meritată, au crezut ei, că nu e necesar să apeleze la un sprijin moral și material al colegilor germani și ruțeni, nici la bunăvoința unui guvern, care de bună voie nu i-a ascultat niciodată.

O conlucrare cu domniilor nu e posibilă. Pen-

tru că domniilor, cărora noi nu le datorim nimica, și cari nu ne sunt cu nimica datori decât doar cu ospitalitatea, pe care nu le vom pretinde-o niciodată, ori și cât de prevenitori ar fi, nu că nu vor pricepe temeiul cererilor noastre, dar vor uita, că ceva avem și noi de spus.

Au încercat și alții, cum încercăm și noi acuma iarăș, să-și caute dreptul. N'a umblat dreptatea cu capul spart, dar tocmai acei, ce-o căutară, umblau cu capetele legate. Și așa legate, ca taman să poată vedea vre-o dreptate, pe care dâșii de mult o căutau prin buzunarele vre-unui guvern; și n'o aflară până ce nu le-a deschis calea foaia domniilor colegi, — susținută în cea mai mare parte cu bani românești. Atunci au știut să-i lumineze pe toți și să aperse interesele întregii învățătorimi din Bucovina.

Una nu s'a făcut, și-mi pare rău că nu s'a făcut. În fruntea numitei foi să se fi scris cu litere mari: „Foaie pentru mărirea salariilor” sau „Tutela politică asupra învățătorimei românești”, „din era liberală”. S'ar fi potrivit așa de bine. Cel puțin atâta; aceste titluri, sub cari zac îngropați zeci de ani din istoria noastră. Că ne-am emancipat și organizat, — se înțelege. Dar cum este acea organizare și cum este acea emancipare. — Asta-i asta. Deci întâhîndu-ne după câțiva ani de despărțire, să ne recunoaștem. Ei — nu-i vorba — ne cunosc.

La seara de adio le-am enunțat cea mai radicală reformă a școlii pe baze naționale, (congresul, edarea unei foi românești, reforma planului de învățământ, alegerea și întocmirea de noi manuale și altă materie pentru școalele populare, înființarea și organizarea de biblioteci școlare și biblioteci populare) un întreg program de activitate, pe care nu l'am înfăptuit. Pe aceasta ne cunosc ei. Și noi îi cunoaștem. Nu într'atâta ca să putem câștiga o învățătură, dar îi cunoaștem: prevenitori până la ironie și bine înțelegători până unde duce imposibilitatea valahă, tăcuți și conștii. De o lege a supravegherii școlare desigur nu le arde și salariile lor și-le vor ști ei mări pe altă cale. Dar ceea ce le arde și ce nu vor putea ajunge pe altă cale, e sfârșitul operii a acelor împărăți și împărăteșe cu *Ratio educationis* a lui Felbiger până la ultimul ordin ministerial cu privire la utraqismul școalelor medii.

Și avem bună nădejde, că răbdarea lor va fi exemplară.

Eu nu știu, dacă aceste vor fi fost ideile acelor, ce s'au opus cu toată energia, — chiar cu prea multă energie, — când a fost vorba să se întemeieze un ziar învățătoresc în limba germană. Dar e de remarcant un fapt: că pe lângă vechii supuși ai

Majestății Sale *banului*, învățătorimea noastră a anexat și ea un quadrilater, — o graniță strategică către — Bulgarii noștri, de ambele categorii. Să sperăm, că această graniță menită să fie siguranța în contra tuturor prietenilor tutelare, pe care le cunoaștem, va fi întărită și de ceilalți învățători. Inceputul, așa cum s'a făcut spontan în 26 Octomvrie la adunarea „Reuniunii învățătorilor români din districtul Humorului”, trebuie că este o sfioasă isbucnire a energiilor înăbușite de atâta vreme ale poporului nostru. N'as cuteza să doresc, dar e convingerea acelor, cari au tot interesul să-și ascundă ori și ce fel de convingere, că acest început va fi urmat și la Câmpulung, Suceava, Rădăuți, Sirete, Strojineți și Cernăuți.

Și acum, în urmare logică, vor veni să citească în ziare despre adunarea „Reuniunii din districtul Humorului”. Cine citește articolele ziarelor noastre, — confiscate și neconfiscate, — își formulează o idee *convenabilă* — să nu ne gândim la trivialitatea de expresii — asupra luptei, pe care o duc intelectualii, ziaristi și politicienii români din Bucovina. Cel puțin asupra însemnatelor chestii, cari privesc școala, biserica, limba românească în oficii și instituiții publice, bunul mers și o valorizare cuminte a averii naționale, se naște imediat părerea, că, deși pe căi diferite, lucrează totuș o voință a tuturor pentru pronunțarea în cadre cât mai largi a elementului românesc din Bucovina, că se angajează o muncă, a cărei stăruință va trebui cândva să creieze — ceva.

Aceasta e ideia, ce-și câștigă acei ce citeș ziarele. Altele sunt faptele, cari poate vor fi refăcute, poate publicate și discutate dintr'un anumit punct de vedere. Admirabila conferință a dlui Dr. Ieșan despre *Școala activă* — nu activitate extrașcolară — și cea a dlui Lecca Morariu despre *Grăul nostru* vor fi amintite. Dar nu profitul celor, cari vor ceti aceste conferințe în vre-o dare de

seamă sau tipărite în cutare revistă făcând politică în felul cum se face, este ceea ce rămâne transformând sufletul ocupat, într'o credință pe care de mult o visăm, ci profitul celor puțini, cari au fost de față, cari au simțit în sufletul lor nemillocita vibrație a unui mare suflet, al nostru, al tuturor. Aceasta, — mi se pare, — rămâne.

N. I. Russu.

Scrisoare din Roma.

Rezultatul alegerilor pentru cameră. — O Româncă sapă la o comoară în Italia.

(Dela coresp. nostru.)

Roma, 3 Noembrie.

Ce-a mai fost și cu alegerile! Nu numai că toată suflarea italienească s'a ocupat până la pasiune de ele, dar ingerințele luptei electorale în multe părți au degenerat în bătăi, în răniri și chiar în omoruri, și din nefericire se socotesc cu zecile cei cari au plătit cu viața, dreptul de vot.

Pe de altă parte, guvernul — de altfel ca peste tot — și-a trimis sbirii și s'au ivit din cauza aceasta conflicte și protestări, cari se vor aduce în cameră sub formă de interpelări, imediat ce se vor deschide ușile parlamentului.

Grație acestei intervenții, candidații guvernamentali au ieșit peste tot, afară de unul singur: d. Bergamasco, subsecretarul de stat dela răsboi.

Extrema stângă, în general, a câștigat mai multe locuri. Socialiștii (împărțiți în două tabere: oficiali și reformiști) au avut câteva pierderi dar au câștigat alte noi scaune, în total vre-o 25.

Radicalii au avut și ei câteva pierderi dureroase, dar în schimb au câștigat mai multe locuri în Italia centrală și în cea meridională.

Partidul democratic constituțional se va prezenta în noua cameră cu un însemnat număr de deputați, ieșiți noi din urnele votului universal, și se socotește la 30 numărul democraților și al radicalilor.

Partidul republican, singurul dintre partidele democratice, iese ciuntit din alegerile actuale și nu numai că nu a câștigat nici un nou scaun, dar a văzut căzând la alegeri multe din personalitățile marcante republicane din Italia.

Clericalii au câștigat și ei șapte noi locuri. Singurul partid care a pierdut în aceste alegeri, este partidul liberal, și vina acestei înfrângerii se pune pe faptul că nu s'a ocupat de alegeri și în special de popor.

D. Nasi, atât de celebru prin procesul și condamnarea ce a suferit ca fost ministru, a fost ales în Sicilia în două locuri, în ciuda tuturor persecuțiilor guvernului și a primului ministru în particular. Și lucru demn de notat, Nasi s'a ales în două locuri ca independent, nefăcând parte din nici un partid politic: deci a fost ales pentru el, iar nu pentru ideile partidului din care ar fi făcut parte.

Un caz unic, s'a petrecut zilele acestea în Italia: o Româncă, originară din Transilvania, a căutat o comoară.

Iată faptele: doamna și domnul Popovici, au cerut statului italian voia să desgroape o comoară, pe care bunicul doamnei ar fi îngropat-o la una din porțile orașului Verona.

Voia aceasta s'a cerut de acum doi ani aproape, și după ce s'au invins toate greutățile ce se iviseră, guvernul a dat permisiune soților Popovici să sape.

Soții Popovici au arătat în cererea lor, că bunicul doamnei, Kitician, fost maior în armata austriacă, ar fi îngropat o comoară lângă unul din pilaștrii fortăreței numite pe atunci Fortul Frantz Iosef.

A trebuit mult vreme până să vie aprobarea din partea autorităților deoarece fortul de atunci austriac, este azi fortăreața italiană; dar în sfârșit, s'a aprobat permisiunea și soții Popovici s'au pus pe lucru.

Însă, până în prezent, căutările lor au rămas fără rezultat. S'au făcut săpături de două

părți, cam în locul indicat de soții Popovici, dar... comoara nu s'a găsit.

Acum trebuie ca soții Popovici să ceară altă voie, ca să caute în partea dinăuntru a fortăreței, deoarece, până acum, au săpat în partea dinafară.

Dificultățile, de data asta, sunt poate și mai mari, partea dinăuntru a fortăreței fiind socotită zonă militară, și deci supusă secretarului militar.

Vă voi ține în curent cu rezultatul săpăturilor, dacă... vom trăi să-l apucăm.

I. T. Alian.

Demersul austro-italian la Atena.

— O nouă notă austro-italiană. —

Arad, 6 Noembrie.

Din Viena primim știrea, că Austro-Ungaria și Italia vor remite Greciei o nouă notă prin care vor soma guvernul grecesc să apere comisiunea internațională ocupată cu delimitarea Albaniei, să retragă legiunile sacre din Albania, iar trupele să evacueze fără amânare localitățile Arghiro-Castro-Corița și Santi-Quaranti.

„Kölnische Zeitung” declară inexactă știrea lansată de ziarele franceze după care Germania, în chestiunea evacuării Albaniei, și-ar fi părăsit aliatele, Germania, — declară numitul ziar — dimpotrivă, a sprijinit Austro-Ungaria și Italia dând sfaturi prietenești la Atena.

Demersul austro-italian jignește tripla înțelegere.

Londra. — Presa engleză vorbește cu nemulțămire despre demersul austro-italian la Atena, căci văd într'insul un nou mijloc de a turbura situația politică externă.

Paris. — Ziarele franceze comentează cu multă aprindere intervenția austro-italiană.

„Le Matin” scrie: „Acest procedeu e jignitor pentru tripla-înțelegere, deoarece are aerul de a o desconsidera. Ministrul de externe din Roma și Viena nu au comunicat intenția lor și guvernelor triplei înțelegeri, ci s'au mărginit ca prin ambasadorii din Paris, Londra și Petersburg să anunțe că guvernele lor vor soma Grecia să evacueze teritoriile cari aparțin Albaniei. Au uitat însă, să spună că acest demers va avea caracterul unui ultimatum. Cele două guverne n'au ținut cont de declarația triplei înțelegeri că și ea consideră chestiunea albaneză drept o chestiune a Europei”.

Un ziar afirmă că în cazul când guvernele din Paris și Petersburg vor privi nepăsătoare năzuințele celor două state, atunci ele vor proceda în curând chiar la împărțirea Albaniei între ele.

„Echo de Paris” somează guvernul să ia măsuri pentru redeschiderea conferinței ambasadorilor.

„Le Petit Parisien” scrie următoarele: „Albania preocupă încă diplomația, însă nu mai neliniștește pe nimeni. În ziua când Serbia a renunțat la planul de a ajunge la marea Adriatică problema albaneză și-a pierdut gravitatea. De aceea nu trebuie să se dea prea mare însemnătate notei adresate Greciei nici turburărilor de la granița sârbească. De altfel Grecia a și declarat că se supune hotărârilor Europei”.

Pentru reorganizarea Albaniei.

Roma. — Agenția telegrafică italiană primește următoarele: Unii fruntași albanezi cari au sosit la Brindisi asigură că datorită intervenției delegaților marilor puteri, în curând va avea loc la Valona o întâlnire între Esad și Kemal bey. Se speră că în această întrevvedere se vor aplană toate divergențele de vederi cari s'au ivit în timpul din urmă între cei doi conducători politici, astfel încât, uniți într'un gând să poată colabora la fericirea țării lor.

Pe lângă aceasta, cu scopul de a se înlăsa sarcina guvernului provizoriu în întocmirea organelor administrative necesare, marile puteri au primit ca delegații lor să fie atașați pe lângă guvernul din Valona. Astfel, delegatul german și cel austriac au fost destinați la interne, delegatul italian și cel rus la justiție, delegatul francez și cel englez la finanțe.

Cronica externă.

Bulgaria va cere revizuirea tratatului din București. Se anunță din Sofia: Știrea răspândită de unele ziare străine, că guvernul bulgar ar fi adresat o cerere marilor puteri pentru revizuirea tratatului de pace din București, se desminte în cercurile competente din Sofia. De asemenea se desminte șvonul că ministrul de externe bulgar d. Ghenadieff plecând în străinătate ar fi purtătorul unei asemenea cereri. E drept că guvernul bulgar n'a renunțat la dorința unei revizuii și că mai curând sau mai târziu își va manifesta această dorință.

Din partea mai multor puteri europene s'a dat Bulgariei indicațiuni că nu e acum momentul favorabil unei astfel de revizuii, deoarece marile puteri țin ca să se liniștească odată tulburările balcanice cari au durat prea mult.

Acordul turco-grec. Ziarul italian „Tribuna” din Roma află din Atena, că acolo se speră că delegatul turc Sade Eddinen, care a plecat la Constantinopol, spre a cere guvernului său instrucțiuni privitoare la ultimele chestiuni pendente, se va întoarce în Grecia cu niște propuneri multumitoare, dat fiind spiritul conciliant de care guvernul elen a dat atâtea dovezi.

Chestia mexicană se agravează. Agenția telegrafică italiană din Roma află, că Statele-Unite au cerut ajutorul marilor puteri din Europa spre a obține înlăturarea dela putere a președintelui Mexicului Huerta. Până atunci Statele-Unite vor căuta ori ce mijloc pentru ajungerea acestui scop. Alte patru vase nordamericane au plecat la Vera-Cruz. Escadra americană e ancorată chiar în apele mexicane.

Constituția în noile teritorii sârbești. Oficiul „Allgemeine Zeitung” din Viena scrie: Ministrul de interne Protici a făcut în Scupcină declarația surprinzătoare, că constituția sârbească va fi aplicată în teritoriile noi, macedonene și albaneze, numai peste 10 ani. Se știe însă că nu de mult puterile cerând Serbiei garanții relative la ocrotirea minorităților naționale și religioase în teritoriile ocupate, guvernul sârbesc a declarat solemn, că nu este nevoie de asemenea garanții, căci constituția sârbească asigură pe deplin interesele minorităților. După cum se vede, deci, declarația ministrului de interne sârb e în flagrantă disonanță cu angajamentul anterior al guvernului sârbesc.

Apropiata vizită a regelui Spaniei la Viena. În cercurile diplomatice din Madrid se șvoneste, că regele Alfons va face în curând o vizită monarhului Francisc Iosif la Viena.

Pentru monumentul lui Vlaicu.

Arad, 5 Noembrie.

Au mai sosit:

Colecta părintelui **Petru Biberea** din **Giula-germână** (suma de 23 cor.):

În tasul bisericii a încurs: 3 cor 40 fil.; dela Petru Biberea paroh 5 cor.; Elena Biberea, preoteasă 5 c.; Pavel Anuleu, com. 2 c.; Maria Anuleu 2 cor.; Ioan Chereslădan, Moisa Siladi văd. Sofia Chereslădan câte 1 coroană; George Albu 60 fileri; Ilie Maniu 50 fil.; George Gomboș 50 fil.; George Moldovan 40 fil.; Ioan Rusu 40 fil. și Ilie Albu 20 fileri.

Colecta d-lor învățători **Petru Savii** și **Stefan Murgu** din **S.-Mihailul român** (suma 35.40 coroane):

Petru Savii 2 c.; Valeria Savii 1 c.; Nic. Stoicu, comers. 1 c.; Ioana Stoicu 1 c.; Ioan Catincea 1 cor.; Maria Catincea 40 fil.; Pavel Jurma 50 fil.; M. Groza 1 cor.; N. Moscovescu 2 cor.; Aurel Drăgan 3 coroane; Cornel Popovici 2 cor.; Stefan Murgu inv. gr. or. rom. 2 cor.; Laura Murgu 1 cor.; Moise Brinzei 1 cor.; Iosif Șant 50 fil.; George Mustețiu 4 cor.; Petru Gal 1 cor.; Trăilă Jurma 1 cor.; Nicolae Drăgan, cleric a. I. 2 cor.; Constantin Jurma 40 fil.; Constantin Jurma 1 cor.; Iosif Petcu

40 fil.; Moise Prodan 20 fil.; Georgiu Jurma 1 cor.; Simeon Rotariu 40 fil.; Petru Dragomir 50 fil.; Pepu Vasilie 50 fil.; Moise Jurma 1 cor. 20 fil.; Moise Petcu 20 fil.; Simion Rotar 20 fil.; Moise Murgu 40 fil.; Petru Cărăbaș 50 fil.; Antoniu Cărăbaș 50 fil.; Constantin Murgu 50 fil.; Iosif Rotariu 50 fileri.

INFORMAȚIUNI

Ca să trăim 100 de ani.

Roma, 3 Noembrie.

În general se crede că la bătrânețe, viața este plină de greutate și de nevoi greu de suportat. Totuși, cine nu a cunoscut bătrâni a căror viață a fost mereu înfloritoare?

Marcel Labbé spune că un bătrân de 125 de ani avea toți dinții și un glas care se auzea la 100 de metri. Un bătrân ungur de 103 ani făcea în fiecare zi 48 de kilometri, ca să se ducă la Bihor. Unul din cei mai celebri centenari, Thomas Pau, la 102 ani era renumit de viața neregulată ce ducea. Francisc Noaillé, care a murit la 109 ani, a avut un fiu care a ajuns 100 de ani. Salbaticul Atila s'a însurat iar la vârsta de 124 de ani și a murit în noaptea nunței de indigestie.

Omul trăește mai puțin decât crocodilul, decât balena, decât elefantul și decât eretele; trăește însă tot cam cât papagalul, corbul și vulturul. Cele mai cunoscute longevități nu trec de 125 de ani; sunt însă adevărate excepții oamenii cari ajung până la 90 de ani.

După Flourens, omul ar trebui să trăiască în medie 100 de ani, socotindu-se după norma dela animale, adică de 5 ori timpul necesar pentru complectă dezvoltare, și cum omul la 21 de ani este complect dezvoltat, media vieții ar fi 100 ani.

Legrand numește longevitate etatea de 70 de ani, iar longevitate excepțională etatea de 100.

În trecut se trăia mai mult. Spune biblia că Adam a trăit 930 de ani; Matusalem 960 ani; iar Noe 950. După potop, au trăit mai puțin, căci Sem, fiul lui Noe n'a trăit decât 500 de ani, Abraham 175, Iosue 110.

În evul Mediu, în Italia și în Franța, durata vieții era foarte scurtă, și numai din secolul XVII a început să crească. Înainte de 1789 durata vieții în Franța era în medie dela 28 la 30 de ani; în 1825 de 32; în 1850 de 37 ani; în 1881 de 40 de ani.

Acest progres este datorit în prima linie faptului că mortalitatea copiilor a scăzut mult în urma măsurilor igienice luate contra boalelor infecțioase. Statisticile, zice Labbé, arată că numărul celor cari au ajuns etatea de 50 de ani este mult mai mare azi decât în secolul trecut.

Cari sunt condițiunile cari ajută longevității? Unele depind de voința noastră, altele nu.

Toate recenziunile făcute în Franța și în America arată că femeia trăește mai mult decât bărbatul și ajunge mult mai ușor la 100 de ani. Acest fapt este datorit vieții sale mult mai regulată și mult mai puțin expusă pericolelor; și mai este datorită și faptului că nu face serviciul militar. Pericolul maternității nu se poate compara cu pericolele cari amenință viața bărbatului.

Sunt națiuni cari au o predispoziție specială la longevitate. Oficiul Imperial de Higienă din Berlin, ne dă următoarea statistică: În Bulgaria sunt 3883 de centenari; în România 1074; în Serbia 673; în Spania 410; în Franța 213; în Italia 197; în Anglia 92; în Rusia 89; în Germania 76; în Norvegia 23; în Suedia 10; în Danemarea 7; în Belgia 5; iar în Elveția nici unul.

Ce curioasă constatare: în Helveția, unde toți se duc să caute sănătate și viață, nu trăește nimeni până la 100 de ani!

Carper a făcut o statistică, din care se vede că media vieții este: la preoți 65 de ani; la funcționari 61; la agricultori 60; la militari 59; la doctori 56.

După Legrand, oamenii politici trăesc în medie 60 de ani.

După Labbé filozofii și advocații trăesc mai mult decât romanțierii, dramaturgii și poezii.

O altă categorie de bărbați care trăește mult sunt cei ce au copii mulți.

William Kinnear a susținut că săracii trăesc mai mult decât bogații, căci abuzul de plăceri, pe care numai cei cu dare de mână și-l pot permite, strică. Statistica familiilor regale, nu este pentru longevitate; media vieții suveranilor este 58 ani, iar pentru regii

Francei 52. Lipsa de moderație este una din cauzele scurtării vieții, și din această lipsă de moderație a murit Filip-August; Carol VII; Francisc I; Carol II; Ludovic XII; iar Ludovic XIV, Ludovic XVI și Ludovic XVIII au fost cei mai destrăbălați.

În Anglia Eduard IV a murit după un prânz copios, iar Eric VIII, a murit la 56 de ani, după o ultimă orgie. Ereditatea are mare influență asupra longevității. Dr. Lorand, autorul unui interesant studiu asupra bătrâneții, citează exemple din propria-i familie: bunicul său după mamă a trăit 106 ani, trei fii ai acestuia trăiesc încă, în etate de 96, 86 și 83 ani; bunicul său după tată 84 ani; un unchiu a murit la 96 ani; o mătușă la 82 ani. Într-o familie, bunicul avea 96 ani, și cei șapte fii ai săi, împreună făceau 600 ani.

După Vorosi, copiii cari se nasc din părinți de 25—40 ani (mame 25—35 ani) sunt oameni foarte activi; cei ce se nasc după această etate, nu trăiesc mult. După un alt savant, copiii cari se nasc din părinți bătrâni, au multe probabilități să devie genii.

Uriși și piticii, în general trăiesc mult; persoanele grase trăiesc mai puțin.

Care ar fi cauza longevității? Este greu de stabilit căci dacă se întreabă pe ei, fiecare își laudă sistemul lui de viață: unul este vegetarian; altul carnivor; unul bea apă; altul bea vin, rachiu, bere și deseori abuzează. Un chirurg din Lorena, Politmann a trăit 115 ani și se îmbăta în fiecare seară; un alt chirurg, Espagno, a avut același cusur, și a trăit 112 ani.

Din contră, sunt oameni cari cu toate că sunt sobri, trăiesc puțin. Rezultatele cercetărilor făcute de British Medical Association demonstrează că excesele viciului sunt tot atât de vătămătoare ca și acelea ale virtuții, ba ceva mai mult, longevitatea se vede mai cu seamă la cei ce beau cu moderație bere și vin, decât la bețivi și la abstinenți.

Ce să facem ca să trăim 100 de ani? Dr. Metchnikoff aduce o mulțime de exemple de bătrâni centenari cari mănâncă lapte acru și iaurt, și dânsul atribuie acestor lăpturi o acțiune desinfecțantă a intestinului și crede că diminuând putrefacțiile albuminoase — cari dau multe intoxicații — păzește intestinele și vasele sanguine și întârzie să vie bătrânețea.

Nu mai încapă vorba că sobrietatea este cel mai bun mijloc ca să-ți conservi tinerețea și sănătatea. Mănecarea prea multă și în special carnea, strică și predis-pune la scleroză renală și grăbește bătrânețea. Deci, cine vrea să ajungă o vârstă înaintată trebuie să ducă un regim moderat, în care cea mai mare parte să fie verdețuri și lăpturi.

Mănecând încet și la oră fixă, mestecând bine, sculându-te dela masă cu o ușoară poftă de a mai mânca, te ferește de dispensie. Să bei multă apă, între mese, este un foarte bun mijloc de a spăla toxinele. Se recomandă mult lapte și zeamă de fructe.

Masagiul, fricțiunile pe piele, hidroterapia ajută activitatea tesuturilor. Într-un cuvânt, cine vrea să trăiască 100 de ani, trebuie să se conducă după preceptele igienei.

Dar mai trebuie ceva: noroc și o constituție fizică bună; dar această predispoziție este ereditară și cu drept cuvânt se zice că centenarii se nasc.

Dr. P. Robescu.

Sborul peste Carpați.

Sosirea aviatorului Daucourt la Craiova.

Arad, 6 Noembrie.

Din Craiova ni se telegrafiază:

Ieri Miercuri a sosit în loc cu acceleratul de dimineață venind dela Arad mecanicul Roux al aviatorului Daucourt. Roux s'a prezentat dlui căpitan Sturdza, trimisul „Ligei Naționale Aeriene” din București, ca împreună să ia măsurile pentru ca aterisarea să se facă în condițiuni bune.

La ora 1 s'a dat foc la niște maldăre de paie, semnale convenționale, făcute cu scopul de a înlesni orientarea aviatorului. La ora 2 fără un sfert aeroplanul s'a arătat deasupra orașului și a început să evolueze spre hipodromul „Bibescu”.

Am sosit la fața locului în momentul când aviatorul făcea virajurile pentru aterisare. Scorbindu-se din aeroplan Daucourt a incredințat aeroplanul mecanicului Roux; după aceea simțindu-se slăbit a fost condus în cortul trimis de „Liga Națională Aeriană” unde a căzut într'un scurt leșin. Revenindu-și în simțiri și întrebându-l asupra cauzei care i-a provocat această

stare de slăbiciune d-sa mi-a declarat că ea fusese datorită schimbării brusce de aer, deoarece a trebuit să sboare la înălțime de 2000—2500 metri.

A plecat din Arad la ora 9 jumătate dimineața cu o țuțală de 100 kilometri pe oră și fără nici un accident a intrat în țară pe la Porțile de Fier. Dela Arad până la Porțile de Fier d-sa s'a ghidat după o hartă pusă la dispoziția sa de către Aero-Clubul din Budapesta. Dela Porțile de Fier și până la Craiova s'a ghidat după calea ferată și râul Jiu. Toată distanța a făcut-o în condițiuni foarte bune, fără nici un accident.

După ce și-a aranjat aparatul d. Daucourt a plecat în oraș însoțit de dna și d. prefect M. Oromolu, d. Nicu N. Popp în tovărășia cărora a luat masa la restaurantul Minerva.

Aparatul cu care a venit este un monoplan Borel cu două locuri, de culoare cenușie, motorul de 80 H. P. Monoplanul poartă numele „France”.

După amiazi aviatorul s'a odihnit puțin apoi a vizitat orașul. Seara a participat la banchetul oferit de Jokey Club.

Azi la orele 8 jum. dim. îndrăznețul aviator francez d. Daucourt împreună cu pasagerul său d. Roux a plecat din Craiova, în sbor spre București. D. Daucourt va urmări linia căii ferate Slatina-Pitești, Titu-București și va ateriza la aerodromul dela Băneasa. În acest sens Liga națională aeriană a și fost informată eri d. a. telefonic.

După cum ni se telegrafiază din București Liga națională aeriană a făcut pregătiri spre a asigura dlor Daucourt și Roux o primire strălucită. Pe hangare fâlfăie încă de aseară tricorele franceze și române.

Azi seara va avea loc un banchet în onoarea dlor Daucourt și Roux.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, în multe părți ploii.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, răcoroasă, în multe părți ploii.

Temperatura la amiazi a fost 10.2 C.

Curs complementar la școala civ. de fete din Arad. Aflăm că la școala civilă de fete din loc se va reorganiza cursul complementar pentru economia casnică. Absolventele școalelor civile rămân acasă în timpul în care ar trebui pregătite mai serios pentru viață. Lipsa unui curs pentru completarea cunoștințelor câștigate în cei 4 ani ai școlii civile s'a simțit de mult, și dela inițierea școlii s'a pus bazele cursului complementar, dar nu a funcționat regulat din lipsa mijloacelor și a împrejurărilor între cari era școala. Astăzi, prin jertfe ce le-a adus dieceea pentru ridicarea noului edificiu și înzestrarea lui, s'a dat posibilitatea să vedem isbândit și acest vis. În săptămânile viitoare se vor deschide cursurile cursului complementar, în care se va pune deosebită atențiune la studiul limbii române și a limbilor moderne, la economie și bucatărie teoretică și practică, lucru de mână și croit, biologie și chimie de casă, religie și aritmetică, Cursul complementar va avea și lecții de contabilitate, corespondență comercială și scriere cu mașina, așa încât absolventele să poată fi aplicate și ca ajutoare la institutele de credit, la cassele prăvăliilor mai mari, să poată conduce o gospodărie mai mare etc. Afară de aceste cursuri elevelor vor putea învăța muzică instrumentală: pian sau violină, cântări, pirovelură, pictură etc. Anunțările se pot face de pe acum la direcțiunea școlii civile de fete din Arad.

Vom reveni.

Un tânăr... Cluj, 5 Noembrie. Pe stradă curge lumea elegantă — cum curge fericirea din sinul unei femei, când își lăptează copilul. Femei bogate — cari niciodată nu vor lăpta copii, poate pentru că fericirea lor este a nu fi mamă — își măsoară privirile cu ochii cavalerilor — și pe stradă ride viața de toamnă, beteala de aur de Noembrie... Casele se înșirue ca dinți uriași într'o gură neagră — și în cer plutește aerul cu aripile lui masive...

Pe stradă curge lumea elegantă...

Trotuarul fixat de lume — atâta mătase, atâta aur, atâta lux, — n'ar încăpea o inimă în îmbulzeala aceasta? De pe fete ride vesella — orașul nu suferă, orașul nu simte dureri, orașul este nepăsător — în șuerul unui automobil se uită parfumul care petrece femeile ca o umbră caldă... acopere cu valurile lui grele visurile aduse dela ogor.

Curge lumea elegantă... Orașul își plimbă frumuseța în femei — femeile își plimbă sufletul în frumuseță — pentru femeile aceste frumuseța trăiește numai în oraș — și jobenurile salută politicoș... Femeile bogate ahtiază după cavaleri — cavalerii după bogăție — pe stradă curge lumea elegantă.

Și pe astfalt... o floare albă...

Biată floare — căzută în praf. Petalele sfâșiate de pinteni de ofiter... Și nimeni n'o vede — toți calcă pe ea, o strivesc mereu...

Poate că o doare — poate că simte și ea durere, strivită mereu — și trec peste ea ghețe cu tocuri înalte de femei gingașe... și piroane de cizmă de lac...

Și lumea curge elegantă pe stradă...

Un tânăr — vine tăcut — și vede floarea.

Vede floarea albă — cu petale sfâșiate — colbuită... Privește în jur... lumea elegantă. — Simte, că floarea aceasta n'are ce căuta aci... Ca s'o strivească mereu — căci s'a născut curată în grădina — să moară sub ghețele celor bogăți.

Se apleacă tânărul.

Ridică floarea. O scutură de praf. O mângăie. Ar săruta-o, căci este atât de strivită, atât de sfâșiată, atât de colbuită. Atâtea lovituri au ajuns-o... Și tânărul pune floarea la pălărie — soarele ride și le trimite raze de argint...

Se duce încet pe stradă tânărul.

Lumea curge elegantă — orașul strălucește.

Ștefan Dumbravă.

Pentru fondul ziaristilor. D. Dr. Alexandru Dragomir, avocat în Ilia, din prilejul logodnei dsale cu dsoara Maria Cocian din Domnin, a binevoit să-și rescumpere anunțurile de logodnă cu 18 cor. datorite fondului ziaristilor români.

Trimitem sincere urări de bine simpaticei perechi.

Monumentul lui Dimitrie Cantemir. În cursul acestei săptămâni mai mulți fruntași ai Iașului sunt convocați de d. Teodor Burada, cunoscutul etnograf, la o întrunire, pentru a se discuta măsurile ce trebuie luate privitor la ridicarea unui monument în Iași domnitorului Dimitrie Cantemir marele istoric și cronicar.

Victorii sportive românești. Aflăm că vigurosul club athletic al societății „Petru Maior” din Budapesta a câștigat numeroși lauri zilele trecute. Joi, săptămâna trecută s'a bătut în minge engleză cu trupa colegiului unguresc budapestan „Eötvös”, obținând rezultatul 4 : 2 în favoarea noastră, iar azi cu trupa politehnică din Budapesta, obținând rezultatul strălucit 5 : 1.

Trupa sportivă a universitarilor noștri va merge mâne la Caransebeș, unde își va măsura vâjșoșia și istețimea cu clubul athletic maghiar de acolo.

Dorim precursorilor sportului românesc multe succese.

Naturalizarea Evreilor din România. La Politique din București anunță că consiliul de miniștri român a dispus să se înceapă imediat o anchetă cu privire la Evreii cari au fost mobilizați în ultima campanie pentru a grăbi prezentarea unui proiect de lege pentru naturalizarea acestora.

Nou advocat român. D. Dr. Laurențiu Boer și-a deschis cancelaria advocațională în Făgăraș, strada Becleanului, în fostul local al școlii civile de fete.

Edison Bolnav. Din New-York se anunță că marele inventator Edison suferă de o puternică depresiune sufletească. Prietenii și admiratorii săi sunt foarte îngrijii. Medicii i-au ordonat liniște absolută, totuși Edison lucrează fără întrerupere la invențiunile sale.

Regăsirea unei relievi turcești. În Viena a fost arestat un rus care servise în armata bulgară și furase mantaua profetului din moscheea sfântului oraș Adrianopol. Mantaua a fost predată ambasadorului Turciei care o va trimite la Constantinopol, iar de aici va fi adusă din nou la Adrianopol.

Rusul a fost liberat, căci spunea că a luat mantaua ca pradă de războiu.

Complot anarhist împotriva suveranilor. Din Rovereto se anunță că acolo a fost arestat un individ care susține că e comerciant din Verona și se numește Francesco Bonati. El este bănuț că aparține unei organizații anarhiste răspândite, care a hotărât asasinarea mai multor monarhi, între cari și a lui Francisc Iosif. El a fost arestat în urma unui denunț anonim, în care a fost semnalat și locul unde se găsește Bonati. La interogatoriu a refuzat orice altă deslușire și se crede că numele indicat e fals. Poliția caută acum pe denunțatorul anonim.

Prăbușirea unei săli de concert. Eri seară în Milano — cu prilejul unui concert filarmonic — a avut loc o mare catastrofă.

Parcelul sălii de concert s'a prăbușit cu asistența. Aproape o sută de persoane au fost grav rănite.

General arestat pentru omor. Din Madrid vine știrea: Aici a fost arestat inspectorul serviciului sanitar al armatei, general Guire Bernadotte, bănuind de a fi ucis săptămâna trecută un chelner, anume Enrigo, care a fost găsit omorât în locuința sa.

Pegoud în București. Știrea de senzație amintată de presa bucureșteană și anume sosirea îndrăznețului aviator Pegoud în capitală a stârnit în toate cercurile o adevărată emoțiune. Și nici nu putea fi altfel. Când ziarurile pariziene au adus la cunoștința Franței știrea sborurilor neînchipuite executate de Pegoud, populațiunea toată a fost cuprinsă nu atât de mirare cât mai ales de emoție, gândindu-se la riscurile pe cari le încearcă îndrăznețul Pegoud zburând cu aparatul inversat, adică cu picioarele în sus și cu aripile întoarse.

Sborurile lui Pegoud sunt adevărate încercări eroice în vederea gășirii secretului care să asigure stabilitatea și siguranța sborului uman. Din acest punct de vedere Pegoud este nu numai un îndrăzneț aviator, el este un adevărat erou al științei aviatice.

Venind în București spre a participa la marile meeting de aviație pe care-l pregătește pe curând „Liga națională aeriană” Pegoud va da prilejul publicului Capitalei să urmărească cele mai îndrăznețe sboruri ce nici nu și-ar fi putut închipui cineva că pot fi executate.

Examen pentru piloți. Se anunță din București: Luni a avut loc la aerodromul „Ligei Naționale Aeriene” un examen pentru piloți.

Comisiunea compusă din principele Bibescu și d. locotenent Mavrodî, a acordat brevet de pilot cu ocazia acestui examen dlui Nicolae Protopopescu, care în fata membrilor comisiunii a ofiterilor piloți ai Ligei aeriene, cât și în fata unui număr public, a executat mai multe sboruri, cu siguranță deplină.

Foc în arsenalul militar din București. După o telegramă din București, ieri seara a izbucnit foc în curtea secției de pachete din arsenalul militar. Focul s'a potențat și flăcările amenințau a incendia și magazina de prav de pușcă. Pompierii cu ajutorul soldaților, au putut localiza și înăduși feul după o muncă grea de 2 și jumătate ore. O mare aglomerație a veghiat în jurul arsenalului și populația împăimântată a putut fi liniștită numai foarte greu.

În atențiunea notarilor români. În Făget (Oláhbükö) de care se țin comunele Tăuni,

Chesler toate trei curat românești e vacant postul de notar cercual. Cei cari doresc să ocupe acest post să se adreseze până în 12 l. c. oficiului pretorial al Hususăului — Hosszuaszo comitatul Tárnavamica.

Berlin-București în aeroplan. Doi aviatori vor pleca astăzi din Berlin, pe două aparate „Taube” pentru a face raidul Berlin-București. Piloții germani vor aterisa pe aerodromul dela Băneasa.

„Societatea română de lectură” din Cluj, la 8 Noembrie st. n. va ținea o serată în localul societății str. Unio nr. 13, cu următorul program: Orchestră. Realismul trecutului și viitorului” conferință de Dr. Iuliu Pordea, avocat. „Țiganul și sfinții” declamație de Fabiu Sânjoanu. Orchestră. Inceputul la 8 oare seara.

Tinerimea academică din Oradea-mare, își va ținea Sămbătă în 8 Noembrie la orele 9 seara, în sala cea mică a restaurantului „Panonia” serata de cunoștință. E invitată multă lume din Orade și din jur.

Ne pare bine că ne vin vești bune dela tinerimea academică din Orade care n'a prea dat semne de viață până acum.

Încă o școală românească pierdută. În comuna Sămmihai (com. Torontal) s'a închis de curând școala românească. Au închis-o câțiva români ticăloși în frunte cu notarul comunal care acum iscălește Csobán Tivadar. În locul acelei școale românești a venit cea care-i pân-dea de mult locul: școala de stat, în care nu se mai aude nici o slovă românească. Sătenii cari au votat în frunte cu preotul contra propunerii notarului de a se închide școala, suferă acum cele mai amare persecuții.

Ludovic III. Sub acest nume s'a suț ieri în München pe tronul regal al Bavariei, prințul regent Ludovic. Actul de proclamație iscălit de toți miniștri, a fost ieri înaintat camerei bavareze. În mesajul de tron al noului rege, adresat către cameră, se spune că regele Otto, încă de la suirea lui pe tron, înainte cu 27 de ani a fost împiedecat să domnească de fapt. Boala lui nu s'a ameliorat în acest timp și nu există nici o speranță pentru aceasta. Astfel în baza legii din 14 Octomvrie 1913 tronul e declarat de vacant.

Actul de proclamare a fost adus în publicitate prin afisuri și edițiuni speciale ale ziarelor.

Intreg orașul München a îmbrăcat haina de sărbătoare.

Ieri după amiază noul rege al Bavariei Ludovic III și soția lui regina Maria Theresia au dat audiențe, primind felicitările moștenitorului de tron, a prinților casei domnitoare, a guvernului și generalilor.

Cu toată probabilitatea noul rege va face Sămbătă jurământul, iar Luni va jura credință noului rege armata Bavariei.

Refugiații turci atacați de bande. Din Salonic se anunță, că un grup de refugiați musulmani cari voiau să se întoarcă la vetrele lor în județul Strumița, au fost atacați lângă Berova de comitații bulgari: 28 musulmani au fost măcelăriți, 30 răniți. Printre victime sunt și femei și copii. Semiluna Roșie a trimis un delegat la Udova spre a veni în ajutorul victimelor.

Victimele justiției. Serviciul siguranței din Berlin se ocupă de o afacere curioasă și anume de condamnarea unei inocente la 14 ani închisoare. Acuzată că ar fi participat la asasinatul bărbatului ei, femeia Hamon a fost condamnată în 1908 la 14 ani muncă silnică. Dna Hamon a continuat să protesteze, dar zadarnic. Cercetările făcute par a da dreptate bieteii femei, căci se crede că bărbatul condamnatului a fost rănit

mortal de niște spărgători, care au pătruns în odaia sa.

Istoria Manonei. Sunt autori, care în lipsă de subiecte generoase și de inspirațiuni proprii, se îndeletnicesc cu schimonosirea operelor cunoscută, oferind o altă versiune, sau modificând pe cea cunoscută. Astfel, cineva s'a gândit să pocească „Tosca” lui Victorien Sardou și la Tosca revoluțiunii italiene, să ofere o Tosca a revoluțiunii... franceze. Pictorul este înlocuit cu un revoluționar; Tosca cu o țărăncuță, iar scena execuțiunii e răsturnată: iubitul nu e mort și pe locul unde a avut loc mascarada execuțiunii, este asasinat locotenentul de poliție...

Suntem astfel în plină parodie.

Un scriitor francez Didier God, a avut nefericita inspirație să corecteze și să completeze pe abatele Prévost, oferind o altă versiune aventurii cavalerului des Grieux și a Manonei Lescaut. God, a luat scenele care au putut conveni mai bine spectacolului scenic și a neglijat tocmai scenele importante, care le-a supozat petrecute în... antracte.

Acest sistem al unor autori lipsiți de proprie inspirație, ar trebui combătut cu înverșunare, căci nu e permisă incurajarea parodiei — sub forma seriosului — a capo d'operelor.

Vaticanul și presa. Cel dintâi Papă care a cunoscut și recunoscut puterea presei a fost papa Pius IX, care a ordonat, acum 50 de ani, ca în biblioteca Vaticanului să se înființeze și o arhivă pentru ziare.

Papa Pius X, contrariu celor doi predecesori ai săi, Pius IX și Leo XIII, nu se interesează decât de chestiuni bisericesti. Personalul nu cetește decât câteva ziare. Vaticanul primește însă numeroase ziare din lumea întreagă. Funcționari speciali sunt însărcinați cu cefirea și traducerea articolelor interesante apărute în ziare străine. Ei le semnaleză episcopilor cari le cetesc și le semnaleză, la rândul lor, Papei.

În arhiva Vaticanului se păstrează toate notițele cari au fost găsite ca prezintând un interes deosebit. Astfel, Vaticanul, are cea mai bogată colecție de tot ce s'a scris în ziare de zeci de ani.

„CALENDARUL PARTIDULUI NAȚIONAL”

din Ungaria și Transilvania, care în curând va ieși de sub tipar, e cel mai de seamă din calendarele românești de aici. Bogat în ilustrații de o execuție strălucită și neîntrecută. Calendarul cuprinde un foarte bogat material literar. Prețul calendarului e 60 fileri, pentru care pret oricine poate avea o podoabă în oasă. La comenzi se adaugă 20 fileri pentru porto postal. Se poate comanda de pe acum la: *Librăria „Concordia”* („Tribuna”) în Arad, Str. Deák Ferencz nr. 20.

Cereți gratis și franco noul catalog al librăriei noastre!

Adresa: *Librăria „Concordia” Arad Deák Ferencz nr. 20.*

ILUSTRATE CU AVIATORUL A. VLAICU

a editat librăria noastră. Sunt 2 feluri: 1. Vlaicu singur. 2. Poetul Octavian Goga-Aurel Vlaicu. Ilustratele sunt foarte bine reușite, brom-argint. Bucata costă 20 fil., 25 bucăți cor. 3.50, 50 bucăți cor. 6.50, iar 100 bucăți cor. 12.— Ilustratele se trimit sortate iar dela 25 bucăți în sus franco. Comandele să se trimită pe adresa următoare: *Librăria „Concordia” Arad.*

x **În atențiunea celor ce cumpără mobile.** Bruckner Lipót, fabricant de mobile în Arad, și-a mutat magazinul de mobile înființat acum 32 de ani, provăzută cu aranjament nou, în bulev. Andrassy nr. 5 (fosta localitate a cinematogra-

FRANK LEO

magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii, atelier de croitorie pentru domni

ARAD, bulev. Andrassy nr. 9.

Asortiment colosal! :: Prețuri ieftine fixe!

1 rând de haine sau Duobb raglan numai 45 coroane.

Telefon pentru oraș și comitat: **537.** Fa 1497 La dorință trimite mostre și prețurent

fului Apollo). Asortiment foarte bogat de mobile de mäsär și tapetier, aranjamente americane pentru birouri. Preturi ieftine, serviciu prompt.

Bu 1518—10

x **Dni advocați, comercianți și băncile** înainte de a-și procura mașini de scris sau mobile pentru birouri, să ceară prospecte dela prăvălia **Matinszki Pál és Tsa** din Timișoara pentru aranjarea birourilor, unde se vând cele mai excelente mașini de scris și cele mai moderne mobile pentru birouri pe lângă condițiuni favorabile de plătire. La dorință un impiegat al firmei merge la fața locului aducând cu sine o mașină de scris de probă.

OBONOMIA SOCIALA

Astra la Rebrisoara.

Duminecă, în 2 Noembrie n. s'a ținut în frunțașă comună grănițareașă adunarea generală a despărțământului Năsăud. Comuna Rebrisoara, situată la o mică depărtare de Năsăud, numără vre-o 4000 de suflete românești. Are în frunte pe vrednicul protopop Anton Precup încunjurat de 4 învățători harnici, cari observă cu cel mai mare zel și interes lozincă „Asociațiunei” și până acuma au obținut rezultate frumoase. Satul are 2 biserici, școala frumoasă, biblioteca populară, reuniune de înmormântări, societate de consum și tovarășie de bucate; să țin adeseori șezători, prelegeri, cu un cuvânt e pe calea progresului dorit de ori care Român de inimă.

Comitetul împreună cu oaspeții au fost primiți de popor în frunte cu protopopul și învățătorii, înaintea bisericii, și i-a binevenat un sdravân flăcău din sat cu o vorbire frumoasă, bine rostită. După răspunsul plin de căldură și dragoste, ce i l'a dat președintele despărțământului dl Ioan Pecurariu prof. gimn., s'a început celebrarea serviciului divin în biserica tixită de oameni; răspunsurile au fost date de corul sâtenilor, sub conducerea învățătorului-dirigent, D. Irini. La sfârșitul sf. liturghii dl președinte Pecurariu, salutând încă odată poporul adunat, amintind apoi trecutul și prezentul mândru al acestei comune din care își trage obârșia Iacob și Andrei Mureșianu, deschide ședința, care a decurs tot în biserică. Urmează exmiterea diferitelor comisii, rapoartele secretarului desp. Emil Țișca și a casarului Dr. T. Moisil. Am simțit cu toții o bucurie înălțătoare ascultându-le. În datele statistice, în cifrele, a căror răsurnet se lovea de pereții sf. lăcaș, se resfrângeau pe lângă hărnicia destoinicilor conducători, razele de lumină binefăcătoare ale Astei, se desprindea icoana unui viitor tot așa de frumos, ca și trecutul plin de glorie. Despărțământul Năsăud e cu adevărat vrednic de laudă și recunoștință. Conducătorii sunt însuflețiți de înaltul scop, iar poporul urmează cu dragoste și răvnă sfaturile bune.

După controlarea și verificarea socotelilor se aduce mulțumită protocolară comitetului; apoi urmează prelegerea populară a dlui Dr. Emil Precup, profesor gimnazial, despre felul cum tărani ar putea să-și îmbunătățească traiul prin prăsirea de vite. Intreagă prelegerea dovedește o cunoaștere de aproape a poporului, a modului de trai, a psihologiei lui, apoi a instituțiilor din străinătate înființate între împrejurări similare. Vorbește frumos și e ascultat cu atențiune. Urmează înscrierea unui frumos număr de membri noi, apoi realegerea comitetului din anul trecut.

Publicul cercetează după aceea expoziția de artă casnică națională, aranjată cu mult gust și pricepere de domnișoarele Betti Precup și Aurelia Mureșian. Cu un zel vrednic de laudă au adunat și aranjat o mulțime bogată de covoare, țesături, cusături de tot felul în motive românești, străvechi, apoi un mare număr de obiecte de interes etnografic din cercul de muncă a țaranului nostru. Este de notat, că expoziția aceasta a trezit un viu interes și în cercurile poporului, care, observând dragostea intelectualilor pentru frumoasa artă străveche, părăsește cu plăcere strigătoarele decorațiuni străine sufletului său. După cum am înțeles unele dintre obiectele expuse vor fi donate „Muzeului Asociațiunei.”

La prânzul comun a luat parte un mare număr de intelectuali și țărani. S'au rostit mai multe toaste: pentru președintele Astei (cărui i s'a adresat și o telegramă), pentru conducătorii din centru, pentru aceia a despărțământului, pentru „Gazdele căsii”, pentru oaspeți ș. a. Intre toate însă remarcă toastul țaranului **Simion Catarig**, în care cu greutatea unui țaran bătrân, cinstit și cu multă experiență constată, că s'au făcut frumoase progrese în comuna Rebrisoara și s'ar putea face în fiecare comună românească, dacă preoții noștri ar fi oameni cu credință, dreptate și tragere de inimă față de popor și ar tracta cu blândetă cu el. Înclină pentru sănătatea preotului local, care cu astfel de însușiri a dus comuna la înflorire.

Seara a urmat o producțiune declamatorieă-teatrală, ale cărei puncte, executate cu însuflețire, au dovedit interesul poporului pentru cauză. Remarcă aici declamarea tânărului învățător N. Pop: Versuri de O. Goga, apoi doinele originale cântate în fluer și cu vocea de câte-un fecior de țaran din loc. Ca să fie timbrul cât mai original și românesc, serata a fost încheiată prin un chip viu care — meritul domnișoarelor — foarte reușit a reprezentat o șezătoare din sat. Fete frumoase, flăcăi voinici s'au înșirat apoi la „Someșana”.

Atât ziua, cât și seara au fost momente de sârbătoare pentru poporul, care se prezintă în condițiuni așa favorabile pentru un progres cultural cât se poate de intensiv. Laudă harnicilor chemați, laudă poporului vrednic.

Un oaspe.

OBONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Aprilie 1914	cor. 11.21
Secară pe Aprilie 1914	cor. 8.82
Ovas pe Aprilie 1914	cor. 7.19
Porumb pe Maiu 1914	cor. 6.23

— 6 Noembrie.

Bibliografie.

A apărut:

G. Teșanu: Cele două chestiuni, țărăneasă și ovreiască. Imprimeria „Independența” Str. Academiei 17 București 1913.

Dr. Ioachim Drăgescu: Pro patria povestire despre începutul și menirea neamului românesc.

Craiova. Tiparul Tipografiei „Ramuri” Prețul 3 lei.

„Cultura creștină” din Blaj a apărut cu un sumar variat și cu multe lucruri bune.

POȘTA REDACȚIEI.

Dr. V. S. Blaj. Va urma în cel dintâi număr din săptămâna viitoare.

„O rană deschisă”, Cluj. Am încheiat dozarul.

S. Brad. Va urma. Uitasem. Avem atâtea...

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Învățătorul septogen, Timișoara, încă 2.80 coroane.

Virgil Voina, Viena. La 30 Noembrie a. c.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și eu plătit în rate favorabile,

Ordinează ziua întregă.

(97-)

Un candidat de avocat

Dr. iuris, ori substitut de avocat cu practică află aplicare momentană la subscrisul.

Dr. Ioan Pop, adv.

(Po 1529)

Alba Iulia (Gyulafehérvár).

Bătăturile,

la 997

acortogenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 coroană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la progătitor: Dr. E. FLESCH, farmacia la „CORDANĂ” în Győr

La Librăria „CONCORDIA”

ARAD, str. Deák Ferenc nr. 20.

Se află de vânzare următoarele noutăți literare:

Stelian I. Constantinescu, profesor. *Din problemele educației.* Studii din psihologie și pedagogie. Prețul 3 cor. plus 20 fil. porto.

Eugen Todt. *Robii pământului.* Cor. 1'50, plus 20 fil. porto.

Bibl. teatrală nr. 31. *Farmacistul*, comedie într'un act de Max Maurey, 32 fil. plus 5 fileri porto.

Bibl. teatrală nr. 35 *O repetiție*, dialog Localizată de Mariina Bocu, 20 fil.

Onoto Watana. *Priveghitoarea japoneză.* Roman din viața japoneză. Trad. de I. Constantinescu-Delabaia. (Bibl. Flacăra). Prețul 60 fil. plus 5 fil. porto.

Bibl. Steaua. *Boalele ochilor și îngrijirea lor* de Dr. G. Sânculeanu, 20 fil plus 5 fil. porto.

Bibl. Steaua nr. 36. *Snoave*, 20 fil. plus 5 fil. porto.

L. Tolstoi. *Panfil și Iuliu.* Povestire din timpurile întâilor creștini. Bibl. pentru toți nri 802 30 fil.

Victor Hugo. *Legenda frumosului Pecopin și a frumoasei Baldui* 30 fil.

Ion Gorun. *Știi românește?* 30 fil.

Em. Grigorovitz și W. Ghül. *Dicționar german-român.* Ediția II. Cor. 3 60.

Alphonse Daudet. Fromont și Risler *Moravuri pariziene.* Roman premiat de Academia Franceză. Cor. 1'20, plus 20 fil. porto.

H. de Balzac. *Moș Goriot*, 90 fil plus 10 fil. porto.

Cea mai potrivită carte pentru copii:

Contesa de Segur. *Povestiri cu zâne.* (Cu multe ilustrații) trad. de Ludovic Daus 90 fil. plus 10 fil. porto.

Pentru copii. Edmondo de Amicis. *Cuore.* (Inimă de copil.) Ediție nouă și complet ilustrată. Bibl. pentru toți nri 426 429. Cor. 1 20, plus 10 fil. porto.

Vasile Conta. *Încercări de metafizică materialistă.* Bibl. pentru toți nri 863 864, 60 fil. plus 10 fil. porto.

Wilhelm Hauff. *Cerșetoreea dela podul Artelor.* Bibl. pentru toți nri 806 807, 60 fil. plus 10 fil. porto.

Dr. Gustave Le Bon. *Nașterea și moartea Materiei*, 30 fil plus 5 fil. porto.

La Arme. Cor-Mars. *Versuri de St. O Iosif.* Muzica de bariton I C. E. Petrescu Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.

Ediția III a harla teritorului de reintregirea Dobrogei românești, cu una granită fixată definitiv și exact conform protocolului din tratatul de pace încheiat la 28 Iulie 1913 Prețul franco 50 fil.

Diamant Ferencz

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz 7. (Di 388)

Ke 982

IN INTERESUL NUMAI AL BĂRBAȚILOR.

Specialități de preservative de gumă și bășică de pește veritabile franceze și americane. Recomandate de că „FATIME” și „SEM-RAMIS” cele trei medici „FATIME” și „SEM-RAMIS” mai fine, mai subțiri și mai sigure fabricații. Scutite prin lege, aceste preservative se află de vânzare exclusiv numai la firma mea. — Prețurile: 12 buc. în pachete originale cor. 4—, 8—, 10— și 12—.

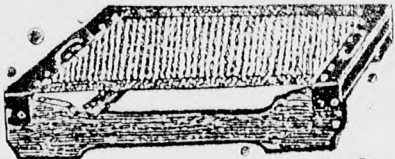
Capot american (scurt) cor. 4—
12 buc. oor. 0—, 25 buc. cor. 8—

Bășică de pește 12 buc. fine cor. 6—10
Non plusultra 12—16

COLECȚIE DE MUSTRE.
12 buc. oor. 0—, 25 buc. cor. 8—

Preservative p. femei „Pessarium oclusivum” K.	3—5
Bandage cu coardă de oțel verit. englez.	7—10
Cu pelotă pneumatică sistem Keleti, brev. cea. și reg.	12—
Suspensor, a	1—2-40
Legătoria p. femei	5—11
Legătoria p. bănețe, a	10—24
Ciorapi de g. nă, a	3—12
Irigator comp. ect. a	5—9
NOUȚATE! „Auto vaginal Spray”, cel mai sigur preservativ pentru femei.	15—

Expedarea se face în mod discret. Catalog ilustrat gratis și franco.
KELETI J. Fabrică de articole de guma și pentru îngrijirea bolnavilor.
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17 szám.

Ifj. UTRI PÁL

Baja, str. Erzsébet Királyné nr. 58.

Oferă on. public *matrațe excelente de sârmă p. paturi*, în orice mărime, cu prețul de 8 cor. Trimițându-mi-se mărimea internă a patului expediez imediat marfa; execut cu prețuri foarte ieftine gard de sârmă pentru curte, grădină și vii, apoi șezuturi pentru trăsuri, case pentru galițe, prințitoare pentru muște, curse pentru șoareci și cloțani, acoperitoare pentru alimente și dulapuri îngrădite cu sârmă, site și ciururi, precum și orice lucrare în branșa mea. (U 1463)

Cea mai bună carte bisericească!

CANTORUL BISERICESC

sau cuprinsul vecerniei, utreniei liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rândurile serviciului tuturor sărbătorilor de pe întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de învățătorul **George Bujigan**. Această carte nu trebuie să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștină. Cu peste 450 pagini. Prețul unui exemplar broșat e 10 cor., legat în pânză 12 cor., în pele 14 cor.

De vânzare la:

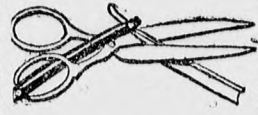
Librăria „CONCORDIA” (Tribuna),
ARAD, strada Deák-Ferencz nr. 20.

NIC. VINTILLA

cea mai excelentă „scuțatorie artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o „scuțatorie pentru cuțite, artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execut totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

Vi 1277

6 buc. briciuri trimise spre „scuțorie retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțitar, șlefui de sticlă pentru optica, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE. TELEFON 77—51.

Juristics Márton

BUDAPESTA, Rózsa-u. 51—53.

Execută orice lucrare în această branșă: expedează clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută statui drepte și orizontale din fer de clopote, cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere.

Mai departe execut tot felul de aranjamente complete pentru ateliere de lăcătușerie și taurarie.

(Ju 1489)

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

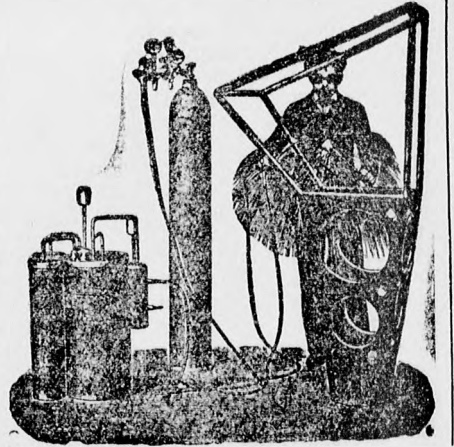
Körmendy Ferencz és Tsa

BUDAPESTA, IX. Útligi út 117 szám.

Telefon 20—59.)

Invenție ungurească, brevet propriu!
Pistolul cu pacnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen. Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută re-citoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 190—120)

PEPINIERELE

Execută cele mai sănătoase și viguroase

„vițe americane altoite și nealtoite”.

Calitate exclusiv superioară. Prețuri moderate. Atât calitatea cât și varietatea vițelor o garantează sub toate raporturile. Cataloge trimite gratis și franco. Liferează cele mai excelente vinuri de masă și de dezert; rachiu excelent

stors din tiscovină, drojdii, prune, cireșe și per-sece pe lângă cele mai convenabile prețuri de-spre a căror autenticitate ia toată responsabil-tatea. — Prețul vinului se stabilește după îm-prejurări.

La cerere, Vă rugăm a numi ziarul în care a-ți cetit anunțul nostru.

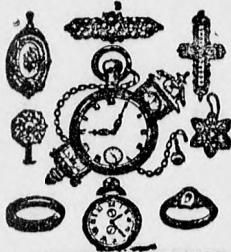
VÁSÁRHELYI & Co.

BIHARDIÓSZEG.

Dacă vorești să ai un clasornic inexceptionabil sau dacă vorești să-ți fie clasornicul reparat cu specialitate te adresează clasornicarul

WILHELM ZEY

în SIBIIU, Piața-mică numărul 16.,

unde se capătă cu prețuri convenabile, pe lângă garanță totfelul de oroloage pentru buzunar, — pentru părete, și — sunătoare.

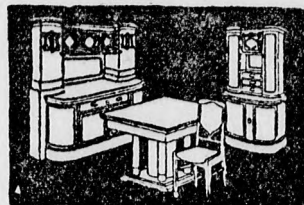
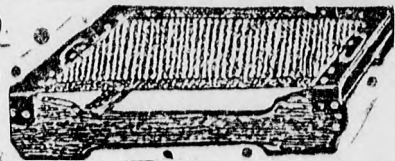
Fii atenți la firmă!

Ze 1278

LAHNI KÁROLY URMASUL LUI BAUMANN ARNOLD

ALBA-IULIA, (Gyulafehérvár).

Fondată în anul 1884

Fabrică și depozit de mobile atelier de ornamente și tapiserie, fabrică de matrațe de sirmă galvanizată, antepriză de pompe funebre.

Fabrică de mobile, Nagyenyed

ZADARNIC CAUȚI D-TA

(A 1502)

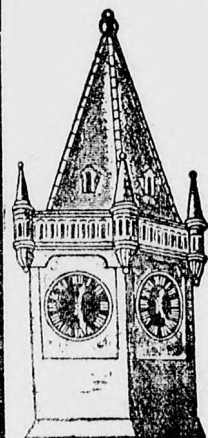
ghete frumoase, bune și elegante, căci nu vei găsi câtă vreme nu vei merge să-ți cumperi ghetă dela „Ciobota roșie” (Piros cizma) a „Asociației călțunarilor din Arad” („Aradi czipészek termelő szövetkeze”) piața Libertății Szabadság-tér) nr. 14 — Asortiment foarte bogat de totfelul de ghetă pentru bărbați, femei și copii, ghetă pentru picioare bolnave, etc., executate elegant, din material durabil.

IUSTIN OLARI.

O SINGURĂ INCERCARE VĂ VA CONVINDE.

Asociația călțunarilor din Arad, piața Libertății 14.

Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN Szánthó Gyula

Nagyvárad, Damjanics-u. 30. fabricant de oroloage pentru turnuri (Casa proprie).

Recomandă introducerea admirabilelor oroloage de aramă, cari trebuie trase tot la 8 zile odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici și casărni. Se pregătesc oroloage pentru prețuri convenabile, garanție pe mai mulți ani. Repararea oroloagelor de turn se execută cu minuitate

Sa 88

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sporocasa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszében.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituttele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ea asigură contra focului și asigură asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospects, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca avizitori buni și cu legături — pot fi primite oriunde în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire ca aceste afaceri sunt făcute la ea sau la alta societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”), AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉKES, CSANÁD, BIHOR, TIMIS, TORONTÁL, CABAS-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria.”) Ba 240—156) Telefon nr. 850

Agentura principală: IULIU ROȘESCU, Cluj (Kolozsvár), Kossuth L.-u. 26.

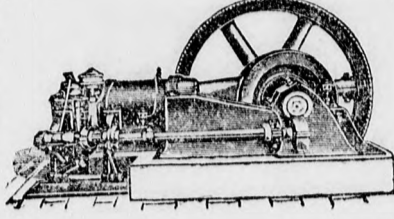
Agentura principală Lugos, la filiala „ALBINA”.

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru clădiri
SIBIU, strada Po schen nrul 11.

Se recomandă la orice lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătirea de balcoane, foșoare, îngrădituri la morminte, porți case de păstrare contra incendiului, bas-reliefuli precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine. Tot așa reparază totfelul de motoare cu benză.

Lo 960

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern pentru bărbați femei și copii. **Galosi, ghete comode și pentru gimnastică.** Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură.

La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu :: prompt ::

Bo 818

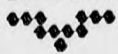
NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL
SIBIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stămate dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comande mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

FABRICĂ TRANSILVANIA
DE BRĂNZETURI
DE OAIE CU PUTERE
ELECTRICĂ.

Carl Albrecht

Sibiu, str. Burgergasse nr. 13-15

Oferă cele mai renumite soiuri de brânză. Brânză secuiască, recunoscută de cea mai fină specialitate în lunile Martie—Septembrie. Brânză de prima calitate, unsuroasă și dulce, în lunile Septembrie—Februarie. Brânză de oai Scunda, mai puțin unsuroasă. Cea mai bună calitate de brânză de munte în burduf. Producțiune zilnică, — proaspete, expedate cu ramburs. —

Liste de prețuri și probe se trimit la cerere gratuit și franco.

A 1279

Dufek Kálmán, atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, pe deșeur, lucrurilor brodate și de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințoasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu posta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

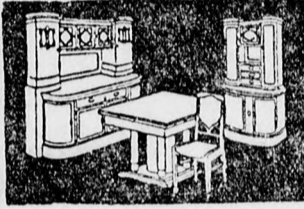
Du 1345

Hinger József

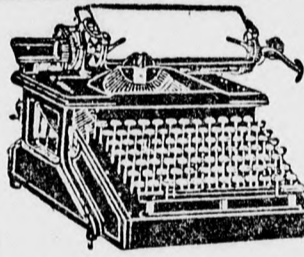
tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

==== (Casa proprie). ====

Pregătește orice lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, birouri etc., din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant. (Hi 1280)

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JONÁS BERTALAN,

care-l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se află

în nouele noastre localități

din palatul MERBL (lângă prăvălia-Linoleum).

Ca reprezentanții principali în sudul Ungariei ai renumitelor mașini de scris «SMITH PREMIER» și «JERRY» și ai mobilelor americane pentru birouri, fimem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris. Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelenților conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștiințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin suntem cu stăru:

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris «SMITH» din Ungaria-de-sud. Ma 129

